

PLA DE POLÍTQUES DE DONES DE LA CIUTAT DE TORTOSA

2018-2021



**Ajuntament
de Tortosa**

Direcció

BAMA Psicologia

Autores

Elena Garrido Gaitán

Rocío Pina Ríos

Amb la col·laboració de

Anes Ingla i Torné, cap del Departament de Serveis Socials i Drets Civils

Elisa Casanova Rius, coordinadora del SIAD Tortosa

Índex

Presentació	3
Introducció.....	4-5
Marc de referència	6-13
Principis i mecanismes per a l'aplicació de la igualtat de gènere.....	14-15
Metodologia	16
Fase 1: Avaluació i diagnòstic.....	16-39
Fase 2: Pla de treball.....	40
Objectius	41-45
Pla d'acció	46-55
Indicadors.....	56-69
Execució	70-77
Implementació	78
Seguiment i avaluació final.....	79-81

Presentació

Presentació de l'alcaldessa

El Pla de polítiques de dones de la ciutat de Tortosa 2018-2021 és un pla transversal, que ha estat elaborat per diferents departaments de l'Ajuntament. Gràcies a tot el personal municipal per la vostra implicació i pel vostre treball.

Per a l'Ajuntament de Tortosa la igualtat és un dret no un objectiu, ni un horitzó o un desig. Estem fermament compromesos amb la igualtat sense cap distinció de cap tipus, abocant-hi recursos, mesures i professionals per fer de Tortosa una ciutat on la igualtat sigui palpable a tot arreu.

La igualtat és un factor fonamental en la cohesió de les societats i en la seva qualitat de vida. L'Ajuntament de Tortosa està bolcat en l'atenció a les persones, en fer de la igualtat un objectiu de ciutat, com demostrem amb aquest pla, i que això permeti generar oportunitats per a tothom.

Esteu davant d'un pla integral de ciutat, que abasta 34 accions repartides en 7 eixos, englobant tots els àmbits de la ciutat i de l'administració, pensat per a tothom, no només per a les dones, i amb vocació de ser ambiciós, útil i efectiu.

Com a primera alcaldessa de Tortosa, vull refermar el meu compromís amb la igualtat, amb una societat justa, solidària, cívica i basada en els valors que compartim.

Entre tothom, farem una ciutat orgullosa de la seva igualtat d'oportunitats, acabant amb la xacra de la discriminació i de tot tipus de violència.

Moltes gràcies!

Meritxell Roigé i Pedrola

Alcaldessa de Tortosa

Introducció

Des dels anys setanta del segle passat fins a l'actualitat s'ha desenvolupat un cos legislatiu en matèria d'igualtat amb l'objectiu de lluitar contra la discriminació, tant directa com indirecta, i aconseguir la igualtat formal, efectiva i real entre homes i dones. La incorporació de mesures d'acció positiva, cap als anys vuitanta del segle passat, i la posterior incorporació del *mainstreaming* de gènere (punt de vista integrat o transversalitat de gènere) i l'apoderament de la dona, a partir dels anys noranta del segle passat, han marcat el camí per promoure la igualtat de gènere i la integració de plans de dones a les polítiques generals i municipals. Sota aquest context, i del compromís cap a la igualtat de les entitats i institucions de la ciutat de Tortosa, la seva voluntat de ser un municipi més participatiu, obert, inclusiu, transparent i dinàmic, neix aquest Pla de dones amb l'objectiu de:

Impulsar, reforçar, incorporar i promoure la perspectiva de gènere a les iniciatives de caràcter social, econòmic, polític i cultural de la població tortosina, que permeti oferir una mirada alternativa a la visió androcèntrica, reconstruir conceptes, actituds, millorar l'aproximació a les necessitats de la població, trencant els desequilibris existents i millorant la igualtat de les intervencions i el seu impacte a les dones per contribuir a una societat més democràtica i igualitària.

El present Pla local de polítiques de dones de l' Ajuntament de Tortosa s'articularà al voltant d'una sèrie de principis. Principis d'intervenció que, des d'un punt de vista integrat i transversal, busquen impulsar un procés on:

- i. es creïn les condicions per poder abordar canvis en les polítiques i estructures.
- ii. es permeti la seva implementació a partir de la identificació i descripció dels canvis que han de realitzar-se en una estructura o política determinada.
- iii. es fomenti la seva consolidació per afavorir la sostenibilitat del canvi a partir del replantejament de determinades directrius i continguts polítics que possibilitin el desenvolupament de canvis a curt, mitjà i llarg termini.

Paral·lelament, i agafant com a referència els objectius de la IV Conferència Internacional sobre la Dona realitzada a Beijing el 1995, el present Pla promou l'apoderament de la dona i facilita per una banda, eines que els permetin actuar contra els efectes de la socialització diferenciada i per una altra banda, la implementació d'accions positives a favor de la seva incorporació i presència a

l'espai municipal i social. Per fer-ho, les accions vinculades buscaran reforçar les capacitats personals i l'autoestima mitjançant la formació i la valorització personal i grupal, afavorint la seva participació i les seves capacitats com a col·lectiu, promovent, finalment, els seu accés als processos de presa de decisió.

El document que ara segueix s'articula al voltant de la següent seqüència lògica:

En primer lloc, i com a punt de partida per assolir les bases que construïran el discurs més pràctic que segueix el següent Pla, presentarem breument el marc de referència que sustenta l'elaboració de polítiques de dones, el marc legal de fons, així com els principis i la metodologia que guia la formulació efectiva de les accions que finalment es deriven. Justificarem d'aquesta manera les condicions prèvies que estableixen els reptes de l'Ajuntament en l'elaboració del Pla, així com dels principis i acords que permeten el seu posterior desenvolupament.

En segon lloc, presentarem la proposta metodològica al voltant de 6 eixos d'actuació definits a partir de l'avaluació i el diagnòstic prèviament realitzat i organitzat en dos fases:

Fase 1. Avaluació i diagnòstic: agafem com a punt de partida la necessitat d'identificar, a partir de l'avaluació de la realitat i els efectes que aquesta té en la dona de Tortosa. Es recull i tracta informació, tant quantitativa com qualitativa, per intentar construir un mapa orientatiu de les característiques del municipi.

Fase 2. Pla de treball: Tenint en compte els resultats de la diagnosi, es realitza el pla d'acció amb l'objectiu de corregir les desigualtats de gènere identificades. Es farà de manera acordada i pactada, es preveuran tot un seguit d'objectius i accions conseqüents que, establertes de mutu acord amb els col·lectius implicats, buscaran contrarestar la situació diferencial de dones i homes, atendre les seves necessitats específiques i canviar l'entorn més pròxim que produeix i reproduïx la desigualtat de gènere. Per fer-ho viable, aquest Pla de dones descriurà i exposarà de manera detallada i específica l'abast de cada acció, els col·lectius implicats, el cronograma d'actuació i els indicadors d'èxit que permetran, de manera continuada i lògica, el seu compliment i l'avaluació final.

Marc de referència

El present Pla de polítiques de dones de l' Ajuntament de Tortosa implica la integració de la perspectiva de gènere en la intervenció pública com a garantia per a l'acompliment dels principis democràtics d'igualtat i respecte. Esdevé el mitjà més eficaç perquè les dones aconseguixin la condició de ciutadanes de ple dret i s'eliminin les discriminacions d'èpoques anteriors.

Aquest enfocament exigeix la consideració d'una sèrie de principis bàsics articulats al voltant del concepte d'igualtat de gènere. Igualtat de gènere entesa com l'absència de discriminació per l'existència de diferències i, conseqüentment, l'absència de desigualtat, subordinació o jerarquització d'un gènere respecte a l'altre. Del concepte d'igualtat esdevé el principi d'igualtat sota el que s'articula la prohibició expressa de discriminació per raça, sexe, nacionalitat, origen ètnic o procedència, edat, discapacitat, orientació sexual i religió, o qualsevol altra condició personal o social i del que es deriven conceptes com:

- ✓ Igualtat de tracte: prohibició expressa de discriminació, directa o indirecta, donant un tracte igualitari a totes les persones en qualsevol àmbit de la vida política, social i econòmica.
- ✓ Igualtat d'oportunitats: capacitat legal, social i política de dones i homes per mobilitzar i gestionar recursos de tot tipus en condicions igualitàries.
- ✓ Equitat de gènere: capacitat perquè homes i dones, i més enllà de la igualtat d'oportunitats, accedeixin a iguals resultats.

Actualment, i gràcies al treball del feminisme com a moviment social i polític i, mitjançant la presa de consciència a la reivindicació que va permetre les transformacions a l'ordenament jurídic i social per equiparar el dret de les dones i eliminar les discriminacions en èpoques anteriors, el dret de totes les persones a la igualtat i a la no discriminació és un dret universal recollit en el marc legal internacional, de la Unió Europea, d'Espanya i de Catalunya. La consideració de la discriminació com un problema públic, la necessitat de desenvolupar polítiques i d'establir un marc normatiu sota el qual promocionar i sensibilitzar la igualtat, va ser impulsada per diversos agents, motiu pel qual revisarem breument els subjectes implicats i el marc normatiu que sustenten els programes i les polítiques d'igualtat actuals, els quals nodreixen el present pla a Tortosa.

Com a punt de partida, i raó de ser del present Pla i les polítiques de dones que se'n deriven, cal mencionar breument el **moviment feminista** i les seves aportacions i objectius. Entès com un moviment social i polític que, mitjançant la presa de consciència i la reivindicació, tant teòrica com de pressió, s'inicia formalment a la fi del segle XVIII. Suposa l'assumpció de les dones com a grup o col·lectiu humà que reivindica davant l'opressió, dominació i explotació que ha estat i és objecte per part del col·lectiu d'homes des del patriarcat social i polític. Revisem a continuació, agafant com a referència la categorització que Valcárcel i Romero realitzen al llibre titulat *Los desafíos del feminismo ante el siglo XXI*, les fites més importants del moviment feminista, l'estat actual i els reptes que afronta la dona i la seva lluita per a la igualtat:

- **Feminisme il·lustrat:** primers intents al s. XVIII per demostrar l'exclusió de les dones de l'àmbit dels drets i béns. L'obra de Mary Wollstonecraft al 1792 titulada *La vindicació dels drets de les dones*, així com la declaració dels drets de la dona i de la ciutadania d'Olimpia de Gouges al 1791 marquen l'inici d'un moviment de reivindicació política i d'igualtat de drets.
- **Feminisme liberal:** agafant l'embranzida dels moviments liberals sociopolític i de les revolucions comunistes, a la primera part del s. XIX es crea la Declaració de Sentiments de Sèneca Falls a Nova York, on s'aprova un decret amb dotze decisions, entre les que s'inclouen les exigències per aconseguir la ciutadania civil per a les dones, així com els principis que han de modificar els costums i la moral androcèntrica regnant. Posteriorment, a la segona part del s. XIX, neix el moviment sufragista i la reivindicació del dret de vot femení que comença a assolir-se a la primera part del s. XX de manera desigual a tot el món. A Espanya, la lluita sufragista s'inicia a partir dels anys vint i no és fins a 1931 quan, en el marc de la II República espanyola, s'admet el vot femení a la vegada que s'adquireixen d'altres drets al voltant del matrimoni basta en la igualtat, el dret al divorci, els mateixos drets i autoritat per a la mare i el pare davant els fills i les filles o la primera regulació laboral de la baixa maternal. Drets que, amb l'arribada de la dictadura, es van perdre i no van tornar a ser recuperats fins a la darreria dels anys setanta.
- **Feminisme del 78:** assolits els drets bàsics, en aquesta tercera etapa es desenvolupa la teoria sexe gènere que obre la porta a dos tendències segregades del feminisme: el feminisme de la igualtat i el feminisme de la diferència. És una època de revoltes feministes als carrers que deriven en reformes que concreten els drets de les dones en pro de la seva llibertat i que permeten, ja als anys vuitanta, la creació dels organismes responsables de supervisar aquestes reformes socials i drets legals.

- **Feminisme actual:** assolits en teoria els drets legals i les reformes socials teòrics necessaris per equiparar l'home i la dona, s'aposta per la visibilització de la dona a la vida social i política, l'assoliment de la igualtat d'oportunitats i la promoció de l'agenda global. S'aposta per l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i l'accés al poder en tots els nivells de la societat, particularment polítics.
- **Reptes de futur:** actualment el feminisme es troba davant d'una sèrie de debats: el multiculturalisme, les diferències entre les dones, la incorporació de la perspectiva de gènere als programes d'ajuda i cooperació internacional, la participació dels homes i la violència de gènere.

En l'àmbit **internacional**, la lluita del moviment feminista comença a tenir els seus fruits a La carta de les Nacions Unides (1945) en la qual es prohibeix la discriminació per raó de sexe i s'eleva, així, el principi d'igualtat entre dones i homes a l'esfera dels drets humans. Posteriorment, i fruit de lluita que el moviment feminista va encapçalar a la dècada dels seixanta i dels setanta del segle XX, a l'any 1967 l'assemblea General de les Nacions Unides proclama la *Declaració sobre l'eliminació de la discriminació contra la dona*, precursora de la *Convenció de les Nacions Unides sobre l'eliminació de tota forma de discriminació contra la Dona* (CEDAW) de l'any 1979, que entra en vigor en forma de tractat internacional el 1981, i que compren drets de les dones acceptats internacionalment aplicables en tots els camps i que els països ratifiquen de forma voluntària. Posteriorment, a l'any 1993, la Conferència de Dret de Viena proclama que els drets humans de les dones i de les nenes són part integral dels drets humans universals. Finalment, les diferents *conferències de la Dona* han contribuït a situar els casos de la igualtat entre els gèneres en l'epicentre de l'agenda política municipal, marcant de manera progressiva, i a partir dels respectius plans d'acció, els objectius i estratègies per equiparar la equitat de gènere i fent explícita la necessitat de crear organismes en l'àmbit nacional i local responsables de la implementació de les polítiques de gènere. En aquest cas, és la *IV Conferència Mundial de la Dona* celebrada a Beijing al 1995 on es posa sobre la taula la necessitat d'integrar les seves polítiques en el conjunt de les polítiques i incorporar el *gener mainstreaming* o transversalitat de la perspectiva de gènere a l'agenda política fent palesa la necessitat d'ampliar a totes les institucions i els organismes públics, estatals i locals, i a tota la societat en la lluita pels drets de les dones i la millora de la seva situació.

A l'àmbit **comunitari europeu**, la primera referència legal a l'article 119 del Tractat de Roma (1957) on es reconeix el principi d'igualtat referit exclusivament a què dones i homes han de rebre igual salari per igual treball. Posteriorment, l'entrada en vigor del *Tractat d' Amsterdam* el 1997 permet que la igualtat entre dones i homes esdevingui com un principi fonamental en la normativa europea, establint el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes un dels principis bàsics en la concepció de la ciutadania. Més recentment, a la *Carta dels Drets Fonamentals*

(2000), la Unió Europea amplia el marc comunitari en matèria d'igualtat que, actualment, està coberta per 13 directives en l'àmbit del treball, la seguretat social i els béns i serveis. Concretament, i a mode d'exemple, la Directiva 2004/43/CE establirà la igualtat de tracte independentment de l'origen racial o ètnic; la Directiva 2000/78/CE marcarà la prohibició de la discriminació per motius de religió, creences, edat, discapacitat o raó de sexe a l'àmbit del treball i l'ocupació; la Directiva 2004/113, la implantació del principi d'igualtat a l'accés a bens i serveis i, la Directiva 2006/54, l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitat i igualtat.

Les directrius internacionals i europees han marcat el camí de les polítiques proclamades a **l'àmbit estatal**. Per una banda, són capdavanteres la *Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre de 2004, de mesures protecció integral contra la violència de gènere*, que significa un pas endavant en la protecció de les víctimes que pateixen aquest tipus de violència. Per un altra, la *Llei orgànica 3/2007 de 22 de març per a la igualtat efectiva de dones i homes (LOIEDH)* de 2007 que contribuirà a la equiparació entre homes i dones en tots els àmbit, especialment a l'àmbit laboral, la conciliació i la participació social i política, introduint per primera vegada el concepte de *mainstreaming o transversalitat de la perspectiva de gènere* a tots els òrgans i administracions públiques.

Finalment, i perquè totes aquetes directius siguin efectives i permetin la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en tots els àmbits, és imprescindible i fonamental la implicació de **l'administració local**. Només així, atorgant un protagonisme principal i reivindicant el seu paper cabdal, serà possible generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de les dones que permeti construir polítiques eficaces i eficients que donin resposta de manera particular a les demandes de les dones que hi formen part.

Marc legal

El marc legal que fomenta la implementació de les polítiques d'igualtat, i sota el que s'emmarca el present Pla de polítiques de dones, s'articula a partir de tres vectors:

I. Marc normatiu nacional

Constitució espanyola de 1978. Situa la igualtat entre totes les persones sota els següents termes:

- Art. 1.1.: situa la igualtat com a valor constitucional que impregna tot l'ordenament jurídic.
- Art. 14: proclama el dret a la igualtat davant la llei i a la no discriminació per raó de sexe.

- Art. 53.2: es configura aquest dret com un dret especialment protegit.
- Art. 9.2: consagra l'obligació dels poders públics de promoure les condicions perquè la igualtat de l'individu sigui real i efectiva.
- Art. 10.2: estableix que les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la CE reconeix s'han d'interpretar de conformitat amb la Declaració universal dels drets humans i acords internacionals ratificats a Espanya.

Llei 27/2003, de 31 de juliol de 2003, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica. Regula mesures de protecció per a les víctimes de violència a l'àmbit familiar i, de manera particular, per a les dones que pateixen assetjament per la seva parella.

Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre de 2004, de mesures protecció integral contra la violència de gènere. Defineix la violència masclista com la manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i la relació de poder dels homes sobre les dones, que s'exerceix sobre aquests per part d'aquells que siguin o hagin estat consorts, o de qui n'hagi estat lligat per relacions similars d'afectivitat, tot i la no convivència. A la seva definició, incorpora mesures de sensibilització, prevenció i detecció de la violència masclista i intervenció en diferents àmbits; l'establiment de drets a les víctimes de violència; la creació d'òrgans de govern encarregats de la tutela institucional; el reconeixement agreujat de la violència exercida sobre la dona per part del consort, ex consort; i el reconeixent i la creació d'una jurisdicció especial dins de l'ordre penal per aquests casos.

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març de 2007, per a la igualtat efectiva i real de dones i homes. Contribueix a l'equiparació entre homes i dones en tots els àmbits, especialment a l'àmbit laboral, la conciliació i la participació social i política, introduint per primera vegada el concepte de *mainstreaming* a tots els òrgans i administracions i lluitant contra totes les formes de discriminació directa i indirecta per raó de sexe mitjançant la formulació de polítiques actives. Polítiques que implicaran l'acció directa de les administracions públiques, que integraran el principi d'igualtat en l'exercici de les seves competències, com de les empreses privades que hauran de promoure i regular la igualtat, potenciant el dret al treball i la igualtat d'oportunitats mitjançant l'elaboració de plans d'igualtat i mesures de conciliació, entre d'altres mesures.

II. Marc normatiu autonòmic

Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006. Promou en diferents articles la llibertat, la justícia i la igualtat entre totes les persones, així com la incorporació de la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques. Algunes dels articles a destacar són:

- Art. 4: 3. Els poder públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.
- Art. 19: 1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.
- Art. 19: 2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.
- Art. 41: 1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa de l'embaràs o maternitat.
- Art. 41: 3. Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

Des de l'entrada en vigor de l'estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat per la Llei orgànica 6/2006 de 19 de juliol, la Generalitat de Catalunya ha obtingut la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, respectant el que estableix l'estat en exercici de la competència que li atribueix l'article 149.1.1. de la Constitució, que inclou:

1. La planificació, el disseny, l'execució, l'avaluació i el control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques per a la dona, així com l'establiment d'accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe que s'hagin d'executar amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.
2. La promoció de l'associacionisme de dones que aconsegueixen activitats relacionades amb la igualtat i la no discriminació i de les iniciatives de participació.
3. La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència masclista i per a detectar-la i prevenir-la i també la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

Llei 5/2008, del 24 d'abril de 2008, del dret de les dones a eradicar la violència de masclista. Es tracta d'una llei global i transversal que eleva al màxim rang normatiu i competencial l'exigència d'eradicació d'aquest tipus de violència. Inclou les actuacions que els poders públics catalans desenvoluparan, la xarxa de serveis d'atenció i recuperació que garantiran d'intervenció integral de les víctimes, així com el reconeixent de la importància dels aspectes preventius i la necessitat de la incorporació de mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals per a la seva eradicació.

Llei 17/2015, del 21 de juliol de 2015, d'igualtat efectiva de dones i homes. Incideix a assolir una igualtat efectiva de dones i homes reforçant les mesures i els mecanismes concrets per a aconseguir que els poder públics de Catalunya duguin a terme polítiques i actuacions destinades a eradicar el fenomen de la desigualtat entre dones i homes.

Paral·lelament, i en referència als plans de polítiques de dones desenvolupats a l'àmbit català de referència en la elaboració del present pla, cal destacar:

VI Pla de polítiques de dones de la Generalitat de Catalunya per al període de 2008 a 2011, realitzat per l' Institut Català de les Dones i on s'estableixen les següents línies estratègiques:

- Transversalització de les polítiques de dones a les administracions públiques
- Canvis culturals que transformin estructures i models patriarcal
- Participació
- Reorganització dels treballs i noves polítiques del temps
- Qualitat de vida i cohesió social
- Intervenció integral contra la violència masclista

VI Pla estratègic de polítiques de dones de la Generalitat de Catalunya per al període de 2012-2015, on es trasllada la conceptualització de la política pública a l'àmbit estratègic i s'estableix quina ha de ser la metodologia de treball que faci possible que la perspectiva de gènere sigui present en tots els nivells i en totes les etapes de l'acció pública. És un pla que aposta per la posada en pràctiques de dues estratègies (apoderament i transversalitat) a partir d'un escenari de relacions i una metodologia de treball comuna. Es tracta de transformar estructures i cultures de treball i de dotar l'administració d'un model de gestió pública més permeable i flexible, que doni resposta a les necessitats i expectatives de dones i homes, fent servir la saviesa i experiència femenina.

III. Marc normatiu local

Llei 7/1985 de Bases del règim local. Estableix les competències de les administracions públiques locals:

- Article 25 “El municipi, per a gestió dels seus interessos en l'àmbit de les seves competències, pot promoure tota classe d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal”.
- Article 28 “Els municipis poden realitzar activitats complementàries de les pròpies o d'altres administracions públiques i, en particular, les relatives a l'educació, la cultura, la promoció de la dona, l'habitatge, la sanitat i la protecció del medi ambient” .

La Carta europea de l'autonomia local, article 4.3. Reconeix el protagonisme de l'administració local de cara al coneixement i l'ampliació d'actuacions específiques i efectives sobre els seus veïns i veïnes, i fomenta l'exercici de les responsabilitat públiques per cedir a les autoritats locals la responsabilitat de gestionar els elements que calgui per afavorir i beneficiar la qualitat de vida del municipi.

Finalment, sota el paraigua de les normatives internacionals, estatals i autonòmiques, en què s'emmarquen els plans de polítiques de dones locals com el que desenvolupem en aquest document. Plans que copen el protagonisme de l'agenda municipal de Tortosa i que, conjuntament al vigent **Pla d'igualtat 2016-2018**, i el **Pla de polítiques de dones de 2016-2017**, permetran una millor organització de les polítiques públiques en pro de la igualtat i la millora de les condicions de vida de les dones tortosines.

Principis i mecanismes per a l'aplicació de la igualtat de gènere

Amb la finalitat de fer efectiu el principi d'igualtat, i atenent a la igualtat de tracte i d'oportunitats i amb la mirada posada en l'equitat de gènere final, esdevé la necessitat de convertir aquests conceptes en una realitat a partir d'accions, instruments i recursos a tots els nivells (cultural, social, econòmic i laboral) i àmbits (social i individual). S'articulen mesures d'acció positives, temporals, sistèmiques i flexibles, amb l'objectiu de donar un tracte preferencial a un grup històricament discriminat i, ja cap als anys noranta del segle XX, es treballa en el *mainstreaming* de gènere com a estratègia. Aquest concepte, entès com la necessitat d'integrar de forma activa i sistèmica la igualtat entre les dones i els homes en l'organització, la vida cultural, programes, polítiques i pràctiques a tots els nivells, permetrà la creació d'espais comuns que contribuiran i articularan una visió compartida pel desenvolupament humà i la igualtat real i sostenible. Una igualtat que s'articularà al voltant de la construcció de la heterogeneïtat i la diversitat, de la construcció de feminitats i masculinitats alternatives com a línia ideològica a tenir en compte per incidir tant en els comportaments individuals com en els canvis de les condicions estructurals que suposen les relacions de poder. Aconseguirem, així, un nou concepte de masculinitat que afavoreixi relacions solidàries basades en la cooperació, la igualtat, la proximitat i el pacifisme, i crearem models no sexistes que permetran a les dones que no estiguin sotmeses a la subordinació que implica la jerarquització del gènere per afavorir d'aquesta manera el desenvolupament de les seves potencialitats.

Sota aquestes premisses, la proposta següent cercarà i integrarà la perspectiva de gènere en tots els àmbits i a tots els nivells amb l'objectiu de generar un canvi d'actituds i expectatives de les persones responsables dels programes municipals, de les entitats o els col·lectius de dones i de la ciutadania en general. Només així, des de la definició, implementació i avaluació de les polítiques i accions que des de diferents àmbits es duen a terme, aconseguirem que la modificació directa d'actituds, comportaments i valors sigui efectiva i real.

Seguidament, i assumida la necessitat d'integrar de manera transversal les accions que s'esmenten tot seguit, per aplicar i fer efectiu el principi d'igualtat en la gestió d'un projecte i pla d'acció, s'assumeixen una sèrie de principis:

- Considerar que homes i dones tenen sortides diferents, tenint una mirada crítica que permeti interpretar situacions, comportaments i pràctiques socials entre homes i dones.
- Aplicar no només aspectes metodològics, sinó tenir un posicionament ètic i polític que qüestioni l'organització tradicional del gènere.
- Aplicar la transversalitat, actuant en totes les institucions i àmbits municipals amb l'objectiu de transformar la societat.
- Actuar de manera activa i permanent, i analitzar constantment les condicions i necessitats presents.

Principis que porten a l'Ajuntament de Tortosa a assumir una sèrie de compromisos en matèria d'igualtat per aplicar i fer efectiu el principi d'igualtat en la gestió i pla d'acció del present Pla de polítiques de dones:

1. Compromís organitzacional

La igualtat en el centre de les polítiques i implicació. Compromís, voluntat i responsabilitat de tots els agents implicats en el desenvolupament de polítiques públiques sota els principis indicats.

2. Recursos humans i materials

Formació en igualtat entre homes i dones com a element clau per a l'èxit del Pla i que permeti comptar amb un equip que disposi de capacitat tècnica i personal especialitzada en matèria d'igualtat, que disposi de funcions clarament definides, recursos i capacitat de decisió.

3. Participació ciutadana

Participació de persones expertes i col·laboració amb entitats i persones especialitzades en matèria de gènere, així com amb les associacions de dones dels grups destinataris.

4. Desenvolupament d'instruments i processos sensibles al gènere

Metodologia integrada de gènere, avaluant prèviament i analitzant les necessitats, executant accions concretes i avaluant l'impacte de gènere per redefinir el conjunt de mesures, procediments i eines proposades inicialment.

Metodologia

Fase 1: Avaluació i diagnòstic

Amb l'objectiu d'identificar els obstacles que impedeixen a les dones el ple exercici dels seus drets i avançar cap a l'efectiva i plena igualtat, assentat en el principi d'igualtat com a valor central de les societats democràtiques, aquest pla de Polítiques de dones encamina la seva formulació a partir de la cerca i recopilació d'informació sobre la població tortosina. Informació que ens ha permès avaluar l'existència de possibles desequilibris, desigualtats que generen discriminacions directes o indirectes per raó de gènere entre dones i, així, determinar les necessitats que permetran la construcció efectiva del present Pla de dones.

A partir de l'anàlisi de la informació recollida, del treball prèviament realitzat pel municipi i les fortaleeses i debilitats identificades, es vertebrava una diagnosi al voltant de 7 eixos a partir dels quals, posteriorment, es construirà el Pla d'acció. Aquests s'organitzen al voltant d'un criteri temàtic i de rellevància que posteriorment permetrà una millor execució i assoliment. Els eixos, així com els objectius que tenen associats en matèria d'igualtat, han estat:

EIX 1. ORGANITZACIÓ I SENSIBILITZACIÓ EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Compromís, lideratge i estructura municipal

- Conèixer el grau d'integració i compromís de l'Ajuntament de Tortosa en matèria d'igualtat i l'existència d'alguna dinàmica avaluadora i cohesionada de les polítiques públiques en funció del gènere en el consistori.
- Revisar el reconeixement, lideratge i participació política de les dones.

Formació i sensibilització del personal polític i tècnic municipal

- Revisar la formació en matèria d'igualtat del personal polític i tècnic municipal, així com la seva aplicació efectiva a les accions derivades de la seva actuació.
- Analitzar el grau d'integració del llenguatge i la comunicació inclusiva des de la perspectiva de gènere, així com el grau de sensibilització i compromís del municipi en relació a l'ús del llenguatge no sexista ni androcèntric.

Ús de dades i indicadors amb perspectiva de gènere

- Comprovar la disposició que fan els departaments municipals en relació a l'ús desagregat de les dades per sexe.
- Conèixer la gestió posterior que es realitza de les dades desagregades per sexe vigents i la presa de decisions que se'n deriva en relació amb accions fonamentades des de la perspectiva de gènere.

Coneixement de la ciutadania, mecanismes de participació ciutadana i associacionisme

- Analitzar la percepció del consistori al voltant del coneixement de la ciutadania en matèria d'igualtat.
- Conèixer els mecanismes i l'organisme de participació de la ciutadania i, especialment, el paper del teixit associatiu i de les entitats en matèria d'igualtat.
- Revisar l'existència d'espais i recursos orientats a portar a terme actuacions i estratègies per abordar i donar suport als diferents col·lectius de dones.

EIX 2. EDUCACIÓ, FORMACIÓ CONTÍNUA, PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I LABORAL

Educació i formació contínua

- Analitzar l'abast de la coeducació i el grau d'integració de la igualtat de gènere a la comunitat escolar, els plans de formació professional del jovent i de les famílies de la població tortosina.
- Estudiar el contingut i l'orientació de la formació no reglada, especialment aquella orientada al col·lectiu de dones del municipi.

Desenvolupament professional i laboral

- Analitzar el nivell d'instrucció de dones i homes, la seva distribució professional i les condicions en el mercat laboral.
- Veure si les dones tenen les mateixes oportunitats que els homes en el seu desenvolupament personal i professional.
- Estudiar la presència de polítiques de gènere en els plans locals d'ocupació laboral de formació, així com l'existència i el desenvolupament de polítiques d'ocupació orientades a les dones.

EIX 3. BENESTAR SOCIAL I QUALITAT DE VIDA

Serveis Socials i promoció de la salut

- Revisar l'existència d'un Pla local de salut que inclogui i vinculi la perspectiva de gènere.
- Conèixer si s'han realitzat formacions i assessoraments per a la incorporació de la perspectiva de gènere i si s'han dissenyat estratègies d'intervenció derivades que atenguin de manera concreta les necessitats socials de les dones.
- Analitzar l'existència d'actuacions concretes adreçades a gent gran, amb discapacitat, dependència funcional i a les seves cuidadores.

Distribució familiar i usos del temps

- Revisar com són les llars, què les caracteritza i la seva implicació en la conciliació i el desenvolupament personal, familiar i professional, amb especial atenció a la dona tortosina.
- Analitzar si es porten a terme mesures de conciliació personal, familiar i professional, i si l'Ajuntament n'impulsa la promoció.

EIX 4. ESPAI URBÀ, MOBILITAT I HABITATGE

- Estudiar la planificació actual de l'espai urbà, i si s'adequa a les necessitats reals de les dones.
- Revisar les ajudes a la mobilitat i l'habitatge, prestant especial atenció a les accions realitzades vers famílies monoparentals i dones grans.

EIX 5. CULTURA I ESPORT

Cultura

- Conèixer i analitzar el recorregut de les activitats culturals en el municipi dirigides a les dones.
- Revisar la implementació de la perspectiva de gènere en la gestió de projectes i iniciatives de caràcter cultural.

Esport

- Analitzar la presència de les dones en la pràctica esportiva.
- Conèixer si s'estan portant a terme accions per fomentar la pràctica coeducativa entre infants i joves.

EIX 6. IMMIGRACIÓ

- Analitzar les característiques, les necessitats i la implicació de les dones immigrants a la ciutat de Tortosa.
- Conèixer la participació ciutadana de les dones immigrants i, especialment, la seva vinculació a àmbits de salut, educatius i laborals.

EIX 7. ACCIONS CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

- Analitzar les funcions i la implicació del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD).
- Revisar els programes, les formacions i les actuacions que porten a terme i la seva repercussió a la ciutadania.
- Conèixer l'estat actual de la violència masclista al municipi i els serveis i les ajudes que compten per a la seva eradicació.
- Estudiar el circuit i protocol per a la prevenció i l'actuació en cas de violència masclista, assetjament sexual i per raó de sexe.

Per a la recollida d'informació s'han utilitzat diferents tècniques, complementàries totes entre si, per poder recopilar totes les dades necessàries i respondre als objectius perseguits en cadascun dels eixos. A continuació, es descriuen les tècniques de recollida d'informació emprades i que han donat lloc a l'anàlisi d'informació posterior:

- **Fonts oficials i estadístiques**, desagregades per sexe, sobre la situació d'homes i dones en l'economia i la societat, la seva participació, l'accés a recursos sanitaris, educatius, culturals, etc. proporcionats pel consistori
- **Fons documentals** sobre els programes vigents, actuacions i polítiques desenvolupades en l'àmbit municipal al voltant de la igualtat.

- **Entrevistes i documentació** elaborada per diferents agents municipals implicats en la regulació i l'ordenació del municipi. Les entrevistes, així com la documentació obtinguda, és tramitada en línia a partir de la participació dels professionals implicats en cadascuna de les àrees de l'Ajuntament que permetien donar resposta als eixos temàtics definits prèviament. Les persones que hi han participat, i que han aportat la informació, han estat les següents:
 - M. Jesús Viña Ariño (3^a tinent alcaldessa Serveis Socials i Drets Civils)
 - Anes Ingla Torné (cap del Departament de Serveis Socials i Drets Civils)
 - Cristina Araujo Gil (treballadora social)
 - Tere Bonet Fabra (tècnica de Recursos Humans i Riscos Laborals)
 - Ernest Valls Montagut (director de l'Àrea de Serveis a les Persones)
 - Josep Manel Curto Folqué (cap del Departament de Recursos Humans)
 - Manel Loras Franquet (director de l'Àrea de Serveis Centrals)
 - Imma Curto Roca (cap de la Unitat del Servei d'Atenció Ciutadana)
 - Carme Llopis Pichardo (cap de la Unitat de Diversitat Cultural)
 - Francesc Ortega Maset (cap de la Unitat d'Ensenyament i Universitats)
 - Toia Segarra Campos (directora del Centre de Formació Ocupacional (CFO))
 - Gemma Estrada (cap de la Unitat de Joventut)
 - Marion van Elk (cap de la Unitat de Promoció Econòmica i Turisme)
 - Laura Ismael Segarra (arquitecta municipal)
 - Anna Buera Pastor (administrativa del Departament d'Urbanisme)
 - Jesús Fernández Gómez (director de l'Àrea d'Espai Públic)
 - Elisa Casanova Rius (coordinadora del SIAD Tortosa)
 - Carme Giner (policia local, Unitat d'Atenció a la Víctima)
 - Manolo Montany (tècnic d'Esports)
 - Ma. Josepa Bel Fornós (cap del Departament de Cultura)
- **Qüestionari** sobre una mostra del teixit municipal al voltant de la percepció del context social, de necessitats i de participació de dones i homes, així com a les seves prioritats, usos del temps, de l'espai i interessos en matèria d'igualtat. El qüestionari consta de 16 preguntes, obertes i tancades. Es tramet en línia al conjunt del personal de l'Ajuntament de Tortosa, els quals respondran de manera anònima durant un període de 21 dies. La mostra final la formen 55 persones, 42 dones i 11 homes.

Una cop obtinguda la informació, es tracta de manera quantitativa i qualitativa. Per una banda, obtenim informació significativa quantitativament sobre la presència de dones i homes en diferents àmbits la qual, paral·lelament, és analitzada a partir de l'anàlisi qualitativa obtinguda de

les entrevistes, l'anàlisi documental i les preguntes obertes del qüestionari realitzat. Obtenim, així, una fotografia general no només sobre allò que passa sinó sobre com passa o per què passa.

A continuació, es presenta un resum dels resultats obtinguts i la diagnosi resultant fruit de l'anàlisi de la informació proporcionada. Per facilitar-ne la interpretació i actuació posterior, es presenten, per una banda, els punts forts o aspectes positius que serviran com a referència per a la construcció de les accions posteriors descrites i, per una altra banda, els punts dèbils, dificultats o aspectes negatius o a millorar identificats, que nodreixen els desequilibres i les desigualtats, i sobre els quals s'actuarà en el Pla d'acció següent. La informació aquí proporcionada s'organitza d'acord amb els eixos temàtics descrits amb anterioritat.

EIX 1. ORGANITZACIÓ I SENSIBILITZACIÓ EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Aspectes positius

Compromís, lideratge i estructura municipal

- ✓ Sensibilització en la promoció de la igualtat i l'experiència prèvia en la seva implementació a partir del Pla d'igualtat 2016-2018 i el Pla de polítiques de dones 2016-2017.
- ✓ L'Ajuntament de Tortosa disposa d'un protocol d'abordatge de les situacions d'assetjament sexual i per raó de sexe, i una comissió gestora conseqüent encarregada de dur a terme les diferents accions previstes al protocol.
- ✓ Dins del projecte EQUAL – Igualdader, existeix un informe diagnòstic sobre la situació de la dona al municipi de Tortosa realitzat al 2006 i portat a terme per la Universitat Rovira i Virgili, l' Institut Català de les Dones de la Generalitat de Catalunya i el Consell Comarcal del Baix Ebre.
- ✓ Existència d'una comissió de seguiment per a l'execució i l'anàlisi del Pla d'igualtat entre dones i homes de l'ajuntament.
- ✓ Gestió col·laborativa en l'àmbit municipal entre els departaments i les unitats d'una mateixa àrea a partir de reunions estables.
- ✓ Creació d'una taula tècnica i una taula política en el marc de la Regidoria de Serveis Socials i Drets Civils per encetar un treball vers la implementació de polítiques LGTBI iniciat al 2017 i que marcarà les directrius d'actuació en polítiques desenvolupades a partir d'aleshores.
- ✓ El Ple municipal no es paritari (13 homes versus 8 dones), ni tampoc l'equip de govern de l'Ajuntament de Tortosa (6 homes versus 5 dones, incloent-hi l'alcaldesa).

Formació i sensibilització del personal polític i tècnic municipal

- ✓ L'Ajuntament compta amb persones sensibilitzades i formades que actuen en coordinació amb el SIAD en qüestions relacionades amb la igualtat.
- ✓ S'han desenvolupat accions formatives sobre el Pla d'igualtat vigent aprovat per l'Ajuntament de Tortosa l'any 2017 a càrrec de la Diputació de Tarragona.

- ✓ Dins dels programes formatius impartits a l'Ajuntament, s'han realitzat accions i formacions orientades a fomentar l'ús del llenguatge igualitari en l'àmbit de l'Administració impartides pel Consorci per a la Normalització Lingüística.
- ✓ El personal de l'Ajuntament manifesta estar sensibilitzat i que vigila que les comunicacions institucionals no s'utilitzi el llenguatge androcèntric ni sexista. Es vetlla per l'ús d'un llenguatge no androcèntric internament i en les relacions amb entitats i empreses contractades.

Ús de dades i indicadors amb perspectiva de gènere

- ✓ Es manifesta la intenció i voluntat de disposar de dades desagrades per sexe per part de gran part dels departaments que formen part del consistori. Gran part dels serveis manifesten recollir o tenir la intenció de recollir dades desagregades dels serveis i atencions que ofereixen.

Coneixement de la ciutadania, mecanisme de participació ciutadana i associacionisme

- ✓ Hi ha una estructura associativa i contacte estable i permanent amb el teixit associatiu i les entitats que participen en esdeveniments del municipi en l'àmbit cultural, educatiu i esportiu.
- ✓ Existeixen associacions de dones lligades als barris de Tortosa. Concretament, i d'acord amb el registre d'entitats i associacions, el municipi de Tortosa compta amb 184 associacions de les quals vuit estan orientades a les dones. Concretament: Associació de Dones del Barri de Remolins, BIDA, Associació de Dones per la igualtat de Gènere i Benestar, Associació de Dones Punta Rodona, Associació de Dones d' Els Reguers, Associació de Dones Gitanes de les Terres de l' Ebre, Associació de Dones de Vinallop, Associació de Dones de Bítem, Associació de Dones de Jesús i Associació de Dones de Ferreries.
- ✓ Tortosa compta amb una població mobilitzada de voluntaris davant la crida per part del consistori a la participació de projectes i actuacions municipals de caire social (recollida d'aliments amb entitats socials, atenció a persones grans que viuen soles, campanyes i marató de donació de sang, organització d'activitats esportives, etc.).
- ✓ Hi ha la presència d'un Consell de participació ciutadana de serveis socials amb representació de les entitats de dones del municipi.
- ✓ El SIAD porta a terme trobades amb dones de manera regular per tal de conèixer-ne la realitat i necessitat i, en conseqüència, les activitats programades anualment per aquest servei.

- ✓ Es disposa d'un Pla local de joventut i hi ha la proposta de crear un Consell de Joves relacionat, així com la idea futura de crear un Consell d'infants.
- ✓ Hi ha la voluntat expressa d'ampliar l'oferta, així com de reforçar i millorar els mecanismes de participació de la ciutadania en pro de la igualtat.

Aspectes a millorar

Compromís, lideratge i estructura municipal

- ✗ Manca d'especificitat en el diagnòstic, directrius i accions a desenvolupar dins del Pla de polítiques de dones vigent l'any 2016, així com una manca de coordinació real orientada a l'aplicació d'aquest projecte.
- ✗ Ni hi ha una comissió interdepartamental que funcioni de manera continuada i organitzada amb uns objectius formalment establerts d'acord a la perspectiva de gènere.
- ✗ D'acord a les dades obtinguts en el Pla d'igualtat vigent de l'Ajuntament de Tortosa, hi ha una lleu desigualtat entre homes i dones en la plantilla municipal (58% homes versus 42% de dones). Diferència remarcable de manera especial a les àrees d'Espai Públic (88% homes versus 12% dones, influenciades per la masculinització de serveis com els de Brigada i Policia Local) i àrees de serveis a les persones (35% homes versus 65 de dones, influenciades per la feminització de l'Àrea al Departament de Serveis Socials i Drets Civils (BSO)) mostra d'una evident segregació ocupacional horitzontal.
- ✗ D'acord a les dades obtingudes en el Pla d'igualtat vigent de l'Ajuntament de Tortosa, tots els caps d'àrea designats són homes. Pel que fa a responsabilitats polítiques, el nombre de responsables d'àrees i de regidories continua sent majoritàriament masculí.
- ✗ El personal polític i tècnic municipal manifesta cert desconeixement sobre la pràctica efectiva i la incorporació real de la perspectiva de gènere en les polítiques, els projectes i les accions derivades de la seva actuació.

Formació i sensibilització del personal polític i tècnic municipal

- ✗ Les dades obtingudes arran l'enquesta realitzada al personal polític i tècnic municipal evidència una major sensibilització i implicació del personal femení de l'Ajuntament que del personal masculí en l'atenció, la divulgació i la promoció de les polítiques de dones.

Ús de dades i indicadors amb perspectiva de gènere

- ☒ No hi ha una definició de la gestió posterior que es realitza de les dades desagregades per sexe que s'obtenen. No s'ha consensuat cap presa de decisió que derivi en accions fonamentades amb la perspectiva de gènere.

Coneixement de la ciutadania, mecanisme de participació ciutadana i associacionisme

- ☒ Es percep un desconeixement per part de la ciutadania d'aspectes relacionats amb la igualtat així com, de manera concreta, de les accions i polítiques implementades per l'Ajuntament de Tortosa orientades especialment a les dones.
- ☒ El personal del consistori percep que el treball realitzat per l'Ajuntament no ha satisfet del tot les necessitats del col·lectiu de dones del municipi. I que, per tant, és necessari (en un 90% de les opinions) seguir impulsant polítiques i accions per resoldre qüestions de gènere i satisfer les necessitats del col·lectiu de dones del municipi. Aquesta opinió es trasllada a la percepció que té aquest col·lectiu respecte a la opinió de la ciutadania.
- ☒ No s'han desenvolupat accions orientades a fomentar l'ús del llenguatge inclusiu en el teixit social de la població i en les comunicacions.
- ☒ Manca coneixement, coordinació i implicació de la feina desenvolupada per les associacions de dones a l'Ajuntament, així com a la resta d'entitats de la ciutat, per afavorir l'articulació i la dinamització de qüestions relatives a la igualtat.
- ☒ No s'han promogut accions relacionades amb l'acompanyament o assessorament a les empreses subcontractades o subvencionades per l'Ajuntament, ni a les entitats i associacions presents a Tortosa, pel que fa la perspectiva de gènere.
- ☒ No s'han incorporat criteris relacionats amb el principi d'igualtat en els plecs de clàusules d'adjudicació o a les convocatòries de subvencions proporcionades per l'Ajuntament.

EIX 2. EDUCACIÓ, FORMACIÓ CONTÍNUA, PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I LABORAL

Aspectes positius

Educació i formació contínua

- ✓ El personal de gestió i administració de la unitat d'Ensenyament, així com les persones encarregades de gestionar els espais joves del consistori, estan sensibilitzades i han rebut formació específica en temes d'igualtat.
- ✓ Algunes de les activitats formatives desenvolupades al voltant de la dona, entre altres, han estat:
 - Des de la unitat d'Ensenyament i, concretament, l'Espai Obert d'Aprenentatge es desenvolupa un Programa d'intervenció socioeducativa adreçat a infants i joves entre 6 i 16 anys i les seves famílies on es promou la cohesió social i la igualtat d'oportunitats. A més, s'han dut a terme accions formatives que han focalitzat la seva actuació en l'apoderament dels col·lectius de dones amb risc d'exclusió social (dones immigrades, d'ètnia gitana i joves amb risc d'exclusió social) adreçades a l'adquisició de competències educatives, socials i familiars i realitzades a través de diferents tipologies de tallers dirigits per professionals experts en cada àmbit d'actuació (treball, salut, educació, serveis socials, etc.)
 - Des del SIAD, en col·laboració amb el l' Institut Català de les Dones i el Departament d'Ensenyament, s'ofereixen tallers d'igualtat als IES que ho demanen.
 - Des de l'edifici Jove Lo Carrilet, i concretament dins del servei de l'oficina Jove, s'han portat a terme tallers de sensibilització als instituts de la comarca, inclosos els instituts de Tortosa. Es treballa la igualtat de gènere a primer cicle de l' ESO, o bé la violència masclista a segon cicle de l' ESO i Batxillerat.
 - En col·laboració amb la tècnica de salut de l'oficina Jove, la Direcció General de Joventut porta el taller de Prevenció de l'assetjament LGTBI.
 - En col·laboració amb l' Institut Català de les Dones, es realitzen tallers basats amb el programa "Estimar no fa mal" i difusió del material.
- ✓ Seguiment de la cinquena edició de la Jornada contra les violències masclistes, basada en un concurs de curtmetratges entre els joves dels centre formatius de la comarca.
- ✓ Existència d'un Pla local de joventut 2016-2019 vigent, que incorpora accions per al foment de la igualtat home-dona entre el jovent del municipi i a més, preveu una

valoració desagregada per sexes. Agafen com a punt de referencial el PNJCat 2020 on es desenvolupen estratègies i objectius encaminats a diluir els efectes de l'estructura social i l'entorn en relació amb cadascun dels àmbits i esferes de la vida de les persones joves.

- ✓ Es garanteix que l'oferta formativa i educativa tingui en compte els diferents col·lectius de dones, les seves necessitats i interessos, així com la seva disponibilitat horària sobre tot a partir dels tallers dones/família que es fan a l'Espai Obert d'Aprenentatge, així com als tallers BATA (dirigits a l'ètnia gitana), adaptats a les necessitats i els horaris de les dones participants.

Desenvolupament professional i laboral

- ✓ Des de Serveis Socials i Drets Civils (SIAD), i en col·laboració amb la Unitat d'Ensenyament, s'ha realitzat un taller de gènere i tallers de violència masclista per a l'alumnat del Pla de transició al treball (PTT).
- ✓ Des de Joventut, i a càrrec del Centre de Formació Ocupacional (CFO) de l'Ajuntament de Tortosa, s'han portat a terme un Taller sobre Igualtat de Gènere als joves del programa Treball als Barris de l'Ajuntament de Tortosa que forma i dona feina a joves en risc d'exclusió social.
- ✓ Ampli historial de formació no reglada adreçada al col·lectiu de dones del municipi a càrrec del Centre de Formació Ocupacional (CFO) de l'Ajuntament de Tortosa i, especialment, orientades al col·lectiu de dones immigrants en col·laboració amb entitats del tercer sectors que formen part del procés comunitari de Tortosa. A través dels PTT i Ujaripen se les deriva, acompanya i motiva a tenir una continuïtat formativa reglada mitjançant la prova d'accés a cicles formatius de grau mitjà. Per una altra banda, els tallers de dones/famílies i BATA s'encarreguen de fomentar la inscripció al Centre de Formació d'adults de Tortosa o al Centre de Formació Ocupacional de Tortosa (CFO).
- ✓ Hi ha un ús equilibrat per sexes del Centre de Formació Ocupacional (CFO).
- ✓ Actualment, hi ha una convocatòria de plans d'ocupació específica per a dones i programes per al col·lectiu de dones gitanes.
- ✓ Es disposa de dades desagregades per sexe en relació a la taxa d'atur, taxa d'activitat i població ocupada per sector professional.

Educació i formació contínua

- ☒ Es desconeix si hi ha una voluntat de promoció activa i participació per part de les entitats locals per promoure el foment de la coeducació entre els infants i la joventut del municipi.
- ☒ Es percep certa sensibilització de la comunitat educativa, pares i mares, però manca implicació d'aquesta en temes de coeducació.
- ☒ Es desconeixen els efectes que han pogut tenir els tallers de sensibilització realitzats per Joventut, així com si han tingut repercussió per part del SIAD a l'hora de treballar nous casos de violència entre la població juvenil.
- ☒ Les dades dependents del Departament d'Ensenyament de la Generalitat, com poden ser dades orientades a l'escolaritat, abandonament escolar prematur, nivell d'estudis o educació de persones adultes, i que obté l'Ajuntament a partir de la seva participació en les diferents comissions d'escolarització de la ciutat, no apareixen desagregades per sexe ni es fa una anàlisi conseqüent d'aquestes d'acord a aquests índexs.

Desenvolupament professional i laboral

- ☒ El Pla local de joventut 2016-2019 no preveu una valoració de dades desagregades per sexes, tot i que ho fa de manera global i té la intenció d'incorporar-ho en la propera revisió del Pla.
- ☒ Tot i que hi ha grups i comissions de treball professionals encarregats de la formació orientada a les dones, cal visibilitzar la figura assessora encarregada de la seva organització de manera transversal.
- ☒ Les dades de l'atur mostren major presència en el sector femení, sobretot en aquelles dones majors de 45 anys.
- ☒ La difusió dels recursos formatius existents per millorar l'ocupabilitat de les dones només es realitza entre les dones que són objecte d'atenció, no de manera globalitzada. No es considera a les dones com un col·lectiu prioritari per implementar estratègies específiques per fomentar la seva ocupabilitat de manera globalitzada i no aïllada.
- ☒ No es té en compte ni es valora dins dels plans d'ocupació les víctimes de violència masclista.

- ☒ No s'ha tingut el gènere en compte a l'hora de determinar contractacions o accés a accions dins dels plans d'ocupació o l'oferta formativa dels Programes de qualificació professional com a mesura positiva per eradicar les desigualtat en el mercat laboral de Tortosa, evitar la segregació horitzontal o vertical.
- ☒ Manca de dades desagregades per sexe referent a: prestacions i salari mitjà anual.

EIX 3. BENESTAR SOCIAL I QUALITAT DE VIDA

Aspectes positius

Serveis socials i promoció de la salut

- ✓ Des de l'àrea d'esports es potencia com a prioritat la promoció de la salut a partir de l'activitat física i es té en compte la realitat de les dones per a la seva promoció.
- ✓ Es disposa d'un servei d'ajuda d'atenció i orientació a les persones cuidadores des de l'equip bàsic d'atenció social, així com des del servei d'ajuda tecnològica.
- ✓ S'han portat a terme tallers de prevenció d'abusos dirigits a homes i dones grans, així com també formació específica dirigida a professionals que atenen situacions en les que es vetlla per prevenir i/o fer front a possibles situacions d'abús.
- ✓ Amb col·laboració amb el SIAD, l'associació de Dones de Ferreries ha organitzat una xerrada titulada "La malaltia del l'Alzheimer i el seu impacte emocional".
- ✓ Dins de l'àmbit de la salut comunitària i amb col·laboració amb professionals del Departament de Salut de la Generalitat, es desenvolupen els tallers BATA i els tallers dones/família de l'Espai Obert d'Aprenentatge. Aquests tallers, juntament amb el projecte Ujaripen, adreçat a la comunitat gitana de la ciutat, la Comissió de Família del 6-16, s'han encarregat també de donar a conèixer els recursos públics de protecció social de forma presencial.
- ✓ Des del SIAD s'ha portat a terme un grup psicoeducatiu amb dones cuidadores de persones dependents per tal d'informar d'experiències al voltant de la tasca de cuidar persones dependents, així com reduir i prevenir la sobrecàrrega física i emocional.
- ✓ Disposició d'un programa d'atenció a persones grans que pateixen soledat no volguda juntament amb altres entitats del municipi.
- ✓ S'ha iniciat una línia de treball entre l'Ajuntament, entitats i Departament d'Ensenyament, entre altres, i les institucions sanitàries dins del projecte *Invulnerables*, de lluita contra la pobresa, dirigida als infants i a les famílies que viuen en un context de màxima vulnerabilitat.

Distribució familiar i usos del temps

- ✓ La conciliació de la vida personal, familiar i laboral del personal dependent del consistori tortosí està reglada d'acord a les lleis actualment vigents. Oferint, tant a

homes com a dones, l'oportunitat de fer un ús regular de les mesures de conciliació al seu abast en allò referent a permisos, excedències i reduccions de jornades.

- ✓ Ensenyament realitza un acompanyament, per part d'una monitora i una medidora, a les dones per facilitar la seva autonomia a l'hora de resoldre qüestions familiars, de salut, escolars, de la llar i administratives.

Aspectes a millorar

Serveis socials i promoció de la salut

- ✗ No hi ha un Pla local de salut vigent que incorpori la perspectiva de gènere i es faci una diagnosi i unes anàlisis de necessitats de les dones tortosines en aquest àmbit en relació a variables com l'estat de salut general, mobilitat hospitalària, consum de medicaments, etc. amb l'objectiu d'engegar accions de promoció i prevenció en temes de salut.
- ✗ La coordinació entre l'Ajuntament i les institucions sanitàries locals seria millorable. Es desconeix la formació i l'assessorament que el personal del Departament de Salut té en relació a la incorporació de la perspectiva de gènere, les necessitats i problemàtiques vinculades a la seva àrea, així com si aquest té a la seva disposició coneixement sobre els serveis que l'Ajuntament de Tortosa pot oferir en matèria d'accions de sensibilització per a la salut de la població, especialment de la dona.
- ✗ No s'ha analitzat el nivell de formació i sensibilització de les dones en temes de salut.
- ✗ No hi ha la definició d'un programa estructural que atengui i doni suport per igual als diferents col·lectius de dones amb risc social, prostitució, immigració amb risc d'exclusió o dones amb diversitat funcional en risc d'aïllament i exclusió social.

Distribució familiar i usos del temps

- ✗ La conciliació de la vida familiar i laboral és un tema que es percep, en el 81% de les persones enquestades (el 86% de les dones), com a problemàtic. S'evidencia, paral·lelament, una distribució completament desequilibrada entre el temps dedicat a la vida familiar, laboral i personal d'homes i dones (les dones manifesten distribuir el seu temps entre el treball remunerat, la llar i la família i, en el cas dels homes, la distribució del temps es prioritza al treball remunerat, activitats d'oci i exercici físic).
- ✗ No s'han evidenciat mesures concretes per part de l'Ajuntament per a la conciliació personal, familiar i professional de la ciutadania, ni estudis previs que hagin analitzat

les característiques de les llars i la implicació en la conciliació i el desenvolupament personal, familiar i professional dels seus membres.

- ☒ Atenent a les dades disponibles a l'Ajuntament de Tortosa de 2017, s'observa una feminització de la conciliació laboral i l'ús de les mesures proporcionades per aquesta fita. Concretament, de set treballadors que s'han aollit a permís d'excedència per maternitat, permís per lactància o reducció de jornada per cura de menors de 12 anys, només una sol·licitud correspon a un home.

EIX 4. ESPAI URBÀ, MOBILITAT I HABITATGE

Aspectes positius

- ✓ Es fomenten ajudes a l'habitatge per a famílies monoparentals o víctimes de violència masclista dins de les convocatòries proporcionades a la comarca per part del Consell Comarcal del Baix Ebre.
- ✓ Existència d'un Espai Tècnic de Relació (ETR) de l'espai públic inclòs a l'estructura local del procés comunitari de Tortosa

Aspectes a millorar

- ✗ El personal municipal percep que la ciutadania no està preparada (polítiques d'habitatge, llars d'infants o serveis per a persones grans) a les necessitat d'organització de la vida quotidiana de les dones.
- ✗ No es disposen de dades desagregades per sexe d'aspectes relacionats amb els permisos de conducció, víctimes d'accidents a carreteres, mobilitat quotidiana a llarga distància en funció del treball, estudis, mitjà de transport, etc.
- ✗ No s'han realitzat accions que facilitin o impulsin la perspectiva de gènere adreçades a les empreses adjudicatàries de concursos públics.
- ✗ No s'ha inclòs la perspectiva de gènere al treball realitzat dins de l'espai tècnic de relació ETR.

EIX 5. CULTURA I ESPORT

Aspectes positius

Cultura

- ✓ Es difonen els programes i les activitats destinats a les dones desenvolupats pel SIAD.
- ✓ Es porten a terme activitats dirigides a les dones de manera particular i específica, vinculades especialment a la celebració del Dia de la Dona (8 de març) i Dia contra la Violència de Gènere (25 de novembre) a càrrec de l'Ajuntament de Tortosa amb l'organització conjunta de la Delegació del Govern (Institut Català de les Dones) i el Consell Comarcal del Baix Ebre, així com la col·laboració de l'escola de Teatre, el Teatre Auditori Felip Pedrell o l'alumnat de centres educatius.
- ✓ Tant Serveis Socials i Drets Civils, Cultura com Ensenyament, així com el SIAD, s'impliquen i participen en l'organització dels actes vinculats.
- ✓ Organització de diferents projectes, tallers, xerrades, exposicions i conferència al voltant de la figura de la dona.
- ✓ La biblioteca funciona com un espai per al desenvolupament d'activitats culturals i d'oci associades a les dones.
- ✓ Es disposen de dades desagregades per sexe sobre la participació de les dones a les activitats culturals.

Esports

- ✓ Està vigent un Pla de promoció de l'activitat física entre les dones desenvolupat per Tortosasport, SL.
- ✓ S'ha analitzat, des d'un punt de vista de gènere, les particularitats de l'oferta esportiva a la ciutat de Tortosa i es proporciona un diagnòstic en aquests termes.
- ✓ S'han recollit i s'han portat a terme accions concretes (adaptades al tipus d'oferta, horaris, lloc de residència, edat i preus) amb l'objectiu d'incidir, modificar i millorar el sistema d'atenció a les dones a la seva pràctica esportiva d'acord a l'objectiu de promoció de salut.

Cultura

- ☒ No hi ha una sistematització en el número d'activitats culturals dirigides a les dones en el municipi, ni s'ha implementat la perspectiva de gènere en la gestió de projectes i iniciatives de caràcter cultural.
- ☒ No s'han vinculat de manera transversal les activitats dirigides a la celebració de, per exemple, el Dia de la Dona (8 de març) i el Dia contra la Violència Masclista (25 de novembre).
- ☒ No s'han valorat de manera sistematitzada aspectes per fomentar la participació de la dona a les activitats de caràcter cultural (per exemple, designació d'horaris, promoció de serveis de guarda i cura de menors o la promoció d'una agenda d'activitats culturals de caràcter familiar).
- ☒ Manca de coneixement i sensibilització per part del personal encarregat per comprendre la necessitat i la importància d'incorporar la perspectiva de gènere en aquest àmbit.

Esports

- ☒ La presència i participació de les dones a la pràctica esportiva es regular però continua estant feminitzada en allò referent tant al tipus d'activitats com a les franges d'edat en què aquesta es desenvolupa.
- ☒ No hi ha una definició clara sobre la situació de la pràctica esportiva coeducativa entre els infants i els joves.
- ☒ Manca un treball concret orientat a la incorporació de la perspectiva de gènere amb les entitats, els clubs i les federacions esportius del municipi.
- ☒ Manca una previsió d'accions concretes que permetin millorar de manera paulatinament els dèficits identificats en termes de gènere vinculats a la pràctica esportiva.

EIX 6. IMMIGRACIÓ

Aspectes positius

- ✓ Hi ha una distribució equilibrada entre homes i dones (52% versus 48%), i aquesta es manté en diferents franges d'edat. La major concentració de persones immigrades es concentraria en edat productiva, de 15 a 64 anys.
- ✓ En termes de gènere, l'Ajuntament és conscient de les característiques de les famílies immigrants i com el procés migratori difereix en funció de la procedència. En el cas de famílies llatinoamericanes, s'observa com el procés migratori l'inicia la dona mentre que, en el cas de les famílies que provenen del Pakistan, Marroc i l'Àfrica subsahariana (col·lectius amb major taxa d'immigració) el procés migratori l'inicien els homes.
- ✓ Es disposa d'unes pautes d'atenció a la diversitat cultural en les que es té en compte la perspectiva de gènere.
- ✓ Actualment hi ha projectes vigents destinats a mares joves gitanes i a dones immigrades.
- ✓ L'Ajuntament ofereix formació no formal orientada a les dones immigrants mitjançant cursos d'alfabetització, llengua catalana i castellana, cursos de coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic (52 actuacions en el 2017, Llei d'acollida, servei de primera acollida, 67 actuacions en 2017).
- ✓ L'ús de les dones immigrants dels espais municipals (espais de lleure, Espai Obert d'Aprenentatge, CNL, activitat a les escoles, associacionisme) és percebut com a molt positiu, sempre que se'ls proporcionï informació al respecte.

Aspectes a millorar

- ✗ No s'ha tret profit de les dones d'origen estranger del municipi per crear/generar espais de trobada per a l'intercanvi i el reconeixement d'experiències mútues, així com incorporar la seva veu en el disseny i seguiment de projectes de cooperació.
- ✗ No es disposen de dades desagregades per sexe de la participació de la comunitat immigrant a l'àmbit de la salut, l'educació i el laboral.
- ✗ Absència d'associacions d'immigrants amb especial atenció a les dones.

- ☒ Desconeixement de la participació de les dones immigrants a la vida esportiva i cultural.
- ☒ L' àrea d' immigració no disposa de dades desagregades per sexe referents a l' estatus administratiu o situació legal de les dones, estatus familiar, de salut, educatiu o laboral.

EIX 7. ACCIONS CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Aspectes positius

- ✓ Es participa de manera coordinada en les activitats culturals i les campanyes de sensibilització ciutadana desenvolupades pels diferents serveis de l'Ajuntament.
- ✓ S'ha ofert informació específica sobre igualtat i violència masclista a l'equip de serveis socials que intervé en les diferents etapes d'informació i d'atenció a les situacions de violència contra les dones. Concretament, es realitza una formació sobre el Protocol de violència masclista de les Terres de l'Ebre en el que han participat 18 persones, una formació sobre parentalitat en la qual hi ha participat en total d' 11 persones, i una formació sobre plans d'igualtat on van assistir 5 persones.
- ✓ S'ha realitzat un seminari als serveis de Salut del Baix Ebre sobre igualtat i violència masclista on s'ha exposat el funcionament del protocol de violència masclista i on van participar SIAD, Serveis Socials, Mossos d'Esquadra i Infància.
- ✓ El municipi compta amb un protocol clar i estructurat sobre els serveis oferts a la població en atenció a la violència masclista, integrat al Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a les Terres de l'Ebre. Dins d'aquest protocol, i de les entitats i serveis vinculats, destaca la presència dels següents serveis: SIAD (Servei d'Informació Atenció a les Dones), Serveis Socials Bàsics, SIE (Servei d'intervenció Especialitzada de les Terres de l'Ebre), Salut Mental; Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAS), Policia Local (Oficina d'Atenció a la Víctima), Mossos d'Esquadra – Policia de la Generalitat (Grup d'Atenció a la Víctima – GAV).
- ✓ SIAD consolidat des de 2009, servei que actualment compta amb una psicòloga, una advocada i una treballadora social que actua com a coordinadora del servei amb coneixement i sensibilitat cap al tema, i amb interès constant en la formació continuada envers polítiques de gènere.
- ✓ El SIAD compta amb un espai propi, accessible i amb les dotacions físiques adequades per al desenvolupament de les seves accions (despatxos diferenciats, sala de reunions, sala d'espera i joguines per als infants).
- ✓ Hi ha una recollida sistemàtica amb l'aplicatiu Hèstia sobre el nombre de persones i la tipologia d'assessorament rebut.

- ✓ S'han portat a terme, per part de la psicòloga i l'advocada del servei, espais de suport socioeducatiu, formacions i tallers de sensibilització de manera regular amb una valoració positiva per part de les persones que hi participen i amb l'objectiu de prevenir, donar suport i formar la dona víctima de violència masclista. Es promociona el seu contingut a partir de les entitats i associacions de dona per tal de fer difusió als diferents serveis de la ciutat.
- ✓ El servei de salut de l'Oficina Jove ha organitzat una activitat d'iniciació al kick boxing en la qual van assistir un grup de noies i on es va poder treballar aspectes relacionats amb la igualtat, sexualitat i violència masclista.

Aspectes a millorar

- ✗ No hi ha un flux d'informació entre Mossos d'Esquadra, Policia Local i SIAD, i la resta de possibles serveis implicats, referent a les dades vinculades a violència masclista al municipi per poder actuar en conseqüència i conèixer l'estat real de la situació al municipi de manera trimestral. No es disposa en l'àmbit municipal de dades relacionades amb el nombre de dones maltractades, número de denúncies, relació amb l'agressor, víctimes estrangeres, víctimes mortals, nombre de dones víctimes de (violència a l'àmbit familiar, tràfic i explotació sexual, violència sexual, violència a l'àmbit laboral).
- ✗ Baixa participació de dones a les formacions desenvolupades.
- ✗ Absència de formacions orientades als homes.
- ✗ No hi ha un seguiment posterior dels efectes de la formació portada a terme per les persones ateses.
- ✗ Les accions vinculades es porten a terme de manera puntual però no disposen d'una anàlisi prèvia de la situació de la dona a la població de Tortosa.

Fase 2: Pla de treball

Una vegada realitzada la diagnosi, i a partir dels resultats obtinguts i de la definició dels àmbits considerats com a àrees de millora, s'agafa com a punt de partida les fortaleeses identificades com a base en la construcció del pla i, de forma consensuada amb els responsables dels diferents departaments, es defineix el pla de treball que inclourà la definició dels següents apartats:



L'execució, implementació, seguiment i avaluació del Pla de dones aquí presentat i, per tant, la seva viabilitat, quedarà supeditada a la disponibilitat del consistori per:

- Oferir recursos financers i materials que garanteixin assolir els objectius d'igualtat descrits a partir d'un pressupost suficientment flexible i adaptat a les fluctuacions previsibles dels terminis d'execució de les actuacions descrites.
- Comptar amb recursos especialitzats que permetin, per una banda, desenvolupar una política de selecció de personal que consideri els criteris de gènere i que contempli processos de formació continua en termes d'igualtat i, per una altra, garanteixin comptar amb un agent d'igualtat i/o una assistència tècnica que guiï, assessori i avaluï les actuacions aquí descrites.

Objectius

La definició dels objectius presents en el següent pla persegueix interactuar a l'entorn pròxim de la població tortosina, als agents i les entitats que produeixen i reproduïxen les desigualtats de gènere identificades, per contrarestar-les i atendre a les necessitats específiques de dones i homes. La seva identificació s'ha portat a terme d'acord als diferents eixos d'actuació, àrees i àmbits en què s'ha realitzat el diagnòstic per, posteriorment, dirigir de manera efectiva i pràctica les accions que se li derivaran tenint present que:

- i. S'identifiquen elements fàcils de millorar, deixant de banda o per a plans posteriors aquells que requereixen de canvis més estructurals i que no es poden resoldre en les accions del Pla de dones que actualment s'està analitzant.
- ii. S'identifiquen elements prioritaris, coherents i que responen a la situació analitzada i a les causes de desigualtat detectades per part dels agents que hi han participat.
- iii. Es prioritzen objectius que es poden modificar, són realistes, concrets, clars, viables i poden generar canvis a favor de la participació de les dones en l'àmbit municipal.

D'acord a aquestes premisses, a continuació es detallen els objectius generals orientats a la consecució de la igualtat de dones i homes i la superació de la discriminació, així com els objectius específics definits en termes operatius per abordar de manera explícita la igualtat, d'acord a allò que es vol aconseguir a l'Ajuntament de Tortosa. Aquests últims han de permetre superar els dèficits detectats i facilitar la definició i avaluació de resultats previstos en termes tant quantitatius com qualitatius d'acord a la definició d'indicadors posteriors. Cadascun dels quals es presenta d'acord als eixos d'intervenció en què va tenir lloc la diagnosi presentada.

EIX 1. ORGANITZACIÓ I SENSIBILITZACIÓ EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Objectiu general: Difusió i promoció del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021

Objectiu específic 1: Comunicació interna (personal municipal) i externa (ciutadania de Tortosa) del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021

Objectiu específic 2: Sensibilitzar i difondre les actuacions incloses al present Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa 2018-2021, així com les activitats i informacions vinculades d'interès que es derivin

Objectiu general: Comprometre el govern municipal, i les àrees que en depenen, en l'execució, el seguiment i l'avaluació d'accions i polítiques que garanteixin la igualtat a Tortosa

Objectiu específic 3: Organitzar i oferir mitjans que garanteixin la coordinació de les diferents àrees implicades en l'execució del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021

Objectiu específic 4: Promoure l'execució i el seguiment de plans d'igualtat

Objectiu específic 5: Promoure l'execució i el seguiment de protocols d'actuació contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe

Objectiu general: Sensibilitzar i capacitar el personal en matèria de gènere i vetllar per la inclusió de la variable sexe en els estudis, campanyes, activitats, enquestes, estadístiques i en tota la informació, polítiques i actuacions que es generi en i des de l'Ajuntament de Tortosa

Objectiu específic 6: Realitzar sessions formatives teòriques i pràctiques per a tot el personal de l'Ajuntament sobre l'enfocament integrat de gènere a les polítiques municipals

Objectiu específic 7: Disposar de dades actualitzades desagregades per sexe de manera periòdica en tots els departaments municipals i gestionar de manera sistemàtica els resultats obtinguts

Objectiu específic 8: Tenir en compte la perspectiva de gènere en el disseny de les polítiques públiques i en l'adjudicació d'ajudes i subvencions

Objectiu general: Vetllar per l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista

Objectiu específic 9: Revisar l'ús d'una comunicació i un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a les comunicacions internes (circulars, comunicats, intranet, etc.) i externa (web, intranet, cartells, informacions, mitjans de comunicació, notificació, sol·licituds, reglaments, etc.)

Objectiu específic 10: Promoure l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a la ciutadania, comerços i empreses de la ciutat

Objectiu general: Cooperar amb les entitats del municipi i, de manera específica, amb les associacions de dones per promoure la igualtat a Tortosa

Objectiu específic 11: Fomentar la perspectiva de gènere a les entitats i associacions del municipi de Tortosa

Objectiu específic 12: Establir línies de col·laboració permanents amb les associacions de dones i implicar-les en el disseny de les polítiques municipals

Objectiu general: Promoure la participació de les dones en llocs de responsabilitat i fomentar una organització municipal que fomenti i desenvolupi la igualtat d'oportunitats

Objectiu específic 13: Incorporar mesures de promoció i apoderament que defensin la construcció d'una organització municipal no jerarquitzada en termes de gènere

Objectiu específic 14: Fomentar la presència de dones i homes en àrees subrepresentades per trencar la segregació horitzontal

EIX 2. EDUCACIÓ, FORMACIÓ CONTÍNUA, PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I LABORAL

Objectiu general: Foment de la coeducació i promoció d'igualtat d'oportunitats, així com la revisió crítica dels tabús i dels estereotips sexistes

Objectiu específic 15: Sensibilitzar la comunitat escolar per al desenvolupament efectiu, i de manera generalitzada i estructurada, de tallers associats al concepte de gènere i problemàtiques associades

Objectiu específic 16: Promoure la coeducació a l'àmbit familiar

Objectiu específic 17: Treballar la perspectiva de gènere de manera transversal a les formacions adherides als diferents serveis i projectes adscrits a l'Ajuntament de Tortosa per afavorir que arribi a una major part de la població de Tortosa

Objectiu general: Fomentar l'elecció d'estudis i treballs sense condicionaments i estereotips sexistes

Objectiu específic 18: Vetllar perquè el material educatiu i les campanyes adreçades a la infància i l'adolescència no continguin connotacions sexistes

Objectiu específic 19: Promocionar l'elecció d'estudis i del futur professional del jovent sense connotacions sexistes

Objectiu general: Millorar, qualitativa i quantitativament, l'ocupabilitat de les dones

Objectiu específic 20: Evitar la segregació vertical, fomentar l'ocupabilitat i la igualtat d'oportunitats de les dones

EIX 3. BENESTAR SOCIAL I QUALITAT DE VIDA

Objectiu general: Impulsar mesures que contribueixin al benestar de les dones i al seu accés als recursos socials

Objectiu específic 21: Consolidar una millora dels beneficis socials i recursos públics de protecció social adequada a les necessitats reals de la ciutadania i no supeditada a actuacions puntuals i presencials

Objectiu específic 22: Difondre de manera efectiva els serveis, programes i activitats que tinguin com a destinatàries principals les dones, especialment aquelles que es trobin en situació de vulnerabilitat i discriminació múltiple

Objectiu general: Analitzar les necessitats de salut de les dones de Tortosa i treballar de manera conjunta i coordinada per orientar i oferir informació al respecte

Objectiu específic 23: Treballar de manera conjunta i coordinada amb el l'equip Tècnic de Relació (salut comunitària) per orientar i oferir informació a les necessitat de salut de les dones de Tortosa

Objectiu general: Promoure la conciliació de responsabilitats personal, familiar i professional

Objectiu específic 24: Conèixer i millorar les mesures de conciliació

EIX 4. ESPAI URBÀ, MOBILITAT I HABITATGE

Objectiu general: Incloure la perspectiva de gènere en el disseny, la planificació i l'ús dels espais i equipaments de la ciutat de forma que es tingui en compte les seves necessitats i interessos

Objectiu específic 25: Treballar la perspectiva de gènere a l'Espai Tècnic de Relació (espai públic)

Objectiu específic 26: Adaptar l'espai a les necessitats de les dones i integrar la perspectiva de gènere en el disseny i la planificació de carres, places i equipament públics

EIX 5. CULTURA I ESPORT

Objectiu general: Fomentar la realització d'activitats culturals no sexistes i lliures d'agressions sexuals

Objectiu específic 27: Detectar i suprimir continguts sexistes i estereotips de gènere en tradicions i manifestacions artístiques i culturals de la ciutat i dels barris de Tortosa, i potenciar la presència de les dones en la promoció de totes les activitats culturals programades

Objectiu específic 28: Sensibilitzar al voltant de les situacions abusives contra la dona en festes majors

Objectiu general: Reconèixer i valorar les activitats culturals orientades a les dones i visibilitzar, difondre i promoure la creació artística i intel·lectual de les dones

Objectiu específic 29: Potenciar i visibilitzar les aportacions de les dones en el progrés de la societat

Objectiu general: Seguiment del Pla de promoció de l'activitat física entre les dones

Objectiu específic 30: En el marc del Pla de promoció de l'activitat física de Tortosa, ampliar les accions previstes orientades a aconseguir l'equilibri entre homes i dones en aquest àmbit

EIX 6. IMMIGRACIÓ

Objectiu general: Actualització del Pla d'atenció a la diversitat cultural en temes d'igualtat d'acord a les necessitats canviants de la societat

Objectiu específic 31: Disposar de dades actualitzades i adaptades a les necessitat de les dones immigrants avui en dia i actuar d'acord a elles

EIX 7. ACCIONS CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Objectiu general: Fomentar la col·laboració i compenetració entre els diferents serveis vinculats a l'ajuda i suport a la dona

Objectiu específic 32: Garantir la intervenció integral i el treball en xarxa i cooperatiu de tots els serveis i institucions en el marc del protocol d'eradicació de la violència masclista

Objectiu general: Ampliar els serveis i el coneixement en la societat dels serveis de lluita i atenció a la violència masclista presents a Tortosa

Objectiu específic 33: Implicar al màxim els serveis presents en el territori i a la ciutadania per tal d'afavorir la identificació precoç i la intervenció en casos de violència masclista

Objectiu específic 34: Potenciar i ampliar l'abast de les formacions i els serveis proporcionats des del SIAD per a la intervenció en casos de violència masclista

Pla d'acció

Assolir els objectius descrits implica identificar tot un seguit d'accions, detallades i específiques, que facilitin la seva comprensió i execució. Accions que s'establiran d'acord a la diagnosi i objectius identificats prèviament, i que es presentaran de manera continuada i lògica per aconseguir-ne l'acompliment. Atenent, per tant, a aquests objectius, a continuació es detallen les accions que es portaran a terme. Addicionalment, i a fi de poder dur a terme una tasca més àgil de sistematització i d'anàlisi de les accions del pla, i atenent a la classificació desenvolupada en el Pla estratègic de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2012-2015, les accions ara descrites es categoritzen per tipologia segons la naturalesa i finalitat de les quals, atenent a:

Accions de coordinació, seguiment i avaluació (COO)

Accions que pretenen millorar l'estructura organitzativa i els circuits de comunicació, així com reforçar formalment la gestió de la transversalitat de les polítiques d'igualtat. Integrarà tot el treball orientat al disseny, recopilació, anàlisi i elaboració d'informes i documents amb l'objectiu de sistematitzar organitzar o difondre l'anàlisi de les actuacions desenvolupades.

Accions de difusió i sensibilització (SEN)

Accions orientades al disseny, distribució i difusió de campanyes de sensibilització, materials, informació o documentació, tant interna com externament, per així informar i sensibilitzar la ciutadania i el teixit social del municipi al voltant de les polítiques de dones que es porten a terme, així com els recursos i mitjans que tenen al seu abast.

Accions de gestió de serveis, prestacions econòmiques i/o tecnològiques (GES)

Accions orientades a l'impuls i l'establiment de programes, serveis i prestacions dirigits especialment a les dones per així fomentar la seva participació en qualsevol àmbit d'intervenció del consistori.

Accions formatives i de recerca (FOR)

Intervencions formatives per capacitat i formar tant la plantilla del consistori com la ciutadania en matèria d'igualtat.

Accions normatives (NOR)

Intervencions vinculades al canvi normatiu per afavorir la igualtat d'oportunitats i aconseguir l'equitat de gènere.

EIX 1. ORGANITZACIÓ I SENSIBILITZACIÓ EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Objectiu general: Difusió i promoció del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021

Objectiu específic	Accions	Tipologia
1. Comunicació interna (al personal municipal) i externa (ciutadania de Tortosa) del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021	A1.1. Presentació institucional dels principals resultats del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021.	SEN
	A1.2. Comunicació interna a tot el personal municipal.	SEN
	A1.3. Pla íntegre a disposició de tot el personal municipal.	SEN
	A1.4. Correu electrònic adjuntat el Pla de Polítiques de Dones de Tortosa 2018-2021 a totes les persones participants i a les entitats i associacions de dones del municipi.	SEN
	A1.5. Comunicació externa a la ciutadania de Tortosa: Penjar el Pla de polítiques d'igualtat de Tortosa 2018-2021 al web municipal.	SEN
	A1.6. Comunicacions anuals, a la plantilla així com a les persones participats i entitats i associacions de dones, sobre l'avenç de la implementació del pla.	SEN
2. Sensibilitzar i difondre les actuacions incloses al present Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa 2018-2021, així com les activitats i informacions vinculades d'interès que se'n deriven	A2.1. Creació i actualització d'un portal web orientat a la Igualtat on: es facin visibles les polítiques de dones del municipi previstes per a la seva implementació; es publiquin digitalment l'agenda d'activitats de manera actualitzada; es facin comunicacions periòdiques; es faciliti informació d'interès vers la dona; es reculli l'opinió de la ciutadania, entre d'altres.	GES
	A2.2. Creació i actualització d'un compte d'igualtat a xarxes socials (twitter i/o instagram) on es promocióni el portal web creat i es faci difusió i comuniqui l'agenda d'activitats de manera dinàmica i continua.	GES
	A2.3. Difusió del portal web i xarxes socials als mitjans de comunicació interns de l'Ajuntament (correu electrònic, intranet, etc.)	SEN
	A2.4. Difusió del portal web i xarxes socials als mitjans de comunicació externs tortosins (web: Aguaita.cat / Consell Comarcal del Baix Ebre / Diari mes ebre.cat / Ebre Digital / Tortosa / Setmanari l'Ebre.cat) (ITV: Canal 21 Ebre / Canal TE Terres de l'Ebre / Debano / Ebre TV) (Ràdio: Cadena Ser Ebre / Imagina Ràdio / Ràdio Tortosa) (paper: Cop d'ull / Diari Més Ebre / Informatiu Jesusenc / L'Ebre / Rels).	SEN

Objectiu general: Comprometre el govern municipal i àrees dependents en l'execució, el seguiment i l'avaluació d'accions i polítiques que garanteixin la igualtat a Tortosa

Objectiu específic	Accions	Tipologia
3. Organitzar i oferir mitjans que garanteixin la coordinació de les diferents àrees implicades en l'execució del Pla de polítiques de dones 2018-2021	A3.1. Assignar una persona responsable per vetllar per al desenvolupament (difusió, seguiment, coordinació i avaluació) del present Pla de polítiques de dones.	COO
	A3.2. Destinar recursos econòmics i personals suficients per al desenvolupament del present pla a partir de partides pressupostàries anuals.	GES
	A3.3. Creació d'una comissió responsable del compliment del Pla, seguiment, control i avaluació de les activitats realitzades.	NOR

	A3.4. Organització de reunions semestrals per a l'avaluació de seguiment i avaluació final del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021.	COO
4. Promoure l'execució i seguiment de plans d'igualtat	A4.1. Estudiar la presència de plans d'igualtat a les empreses contractades per l'Ajuntament de Tortosa, així com a les empreses presents a la ciutat de Tortosa.	GES
	A4.2. Sensibilitzar a les empreses que no disposen d'un Pla d'igualtat de la necessitat de la seva formulació i dels benefici que comporta l'existència de plans d'igualtat entre dones i homes, així com la presència de dones en els àmbits de decisió que permeti una participació equilibrada de dones i homes en tots els llocs de treball i nivells de responsabilitat.	SEN
	A4.3. Oferir un servei d'assessorament a les empreses sobre el disseny i implementació d'un Pla d'igualtat.	FOR
5. Promoure l'execució i el seguiment de protocols d'actuació contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe	A5.1. Estudiar la presència de protocols d'actuació contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe a les empreses contractades per l'Ajuntament de Tortosa, així com a les empreses presents a la ciutat de Tortosa.	GES
	A5.2. Sensibilitzar les empreses que no disposen d'un protocol contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe de la necessitat de la seva formulació i dels benefici que comporta.	SEN
	A5.3. Oferir un servei d'assessorament a les empreses sobre el disseny i la implementació d'un protocol contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe.	FOR

Objectiu general: Sensibilitzar i capacitar el personal en matèria de gènere i vetllar per la inclusió de la variable sexe en els estudis, campanyes, activitats, enquestes, estadístiques i en tota la informació, polítiques i actuacions que es generi en i des de l'Ajuntament de Tortosa

Objectiu específic	Accions	Tipologia
6. Realitzar sessions formatives teòriques i pràctiques per a tot el personal de l'Ajuntament sobre l'enfocament integrat de gènere a les polítiques municipals	A6.1. Realitzar una sessió de formació específica sobre l'aplicació del Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa i resoldre qüestions relacionades d'acord a cada àrea de treball.	FOR
7. Disposar de dades actualitzades desagregades per sexe de manera periòdica en tots els departaments municipals i gestionar de manera sistemàtica els resultats obtinguts	A7.1. Informar de la necessitat d'introduir la variable sexe de les persones usuàries, destinàries o beneficiàries dels serveis i de les actuacions municipals i la necessitat d'ajustar els serveis i les actuacions als resultats obtinguts a partir de la introducció d'indicadors de gènere.	SEN
	A7.2. Introduir la variable sexe de les persones usuàries, destinàries o beneficiàries dels serveis i de les actuacions municipals, així com indicadors de gènere.	GES
	A7.3. Analitzar i explotar anualment les dades desagregades per sexe de les persones usuàries, destinàries o beneficiàries dels serveis i de les actuacions municipals.	GES
8. Tenir en compte la perspectiva de gènere	A8.1. Establir criteris d'adjudicació que donin preferència a aquelles entitats que disposin d'un Pla	NOR

en el disseny de les polítiques públiques i en l'adjudicació d'ajudes i subvencions	d'igualtat o de mesures de foment de la igualtat.	
	A8.2. Establir criteris d'adjudicació que donin preferència a aquelles entitats que disposin d'un Pla contra l'assetjament sexual i/o per raó de sexe.	NOR
	A8.3. Impulsar la participació paritària d'homes i dones en tots els consells i comissions creades en l'àmbit municipal.	NOR

Objectiu general: Vetllar per l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista

Objectiu específic	Accions	Tipologia
9. Revisar l'ús d'una comunicació i un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a les comunicacions internes (circulars, comunicats, intranet, etc.) i externes (web, intranet, cartells, informacions, mitjans de comunicació, notificació, sol·licituds, reglaments, etc.)	A9.1. Elaborar un reglament per a la utilització d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista.	GES
	A9.2. Realitzar una revisió lingüística i d'imatge des de la perspectiva de gènere per part d'una persona experta en la matèria a la comunicació interna i externa realitzada per l'Ajuntament de Tortosa.	GES
10. Promoure l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a la ciutadania, als comerços i a les empreses de la ciutat	A10.1. Realitzar sessions formatives orientades a la introducció de la perspectiva de gènere i la utilització d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista als mitjans de comunicació de Tortosa (amb especial atenció a la introducció de recomanacions per a l'abordatge de les notícies amb la violència masclista).	FOR
	A10.2. Realitzar una revisió lingüística i d'imatge des de la perspectiva de gènere, per part d'una persona experta en la matèria, a la comunicació pública dels comerços i empreses de la població de Tortosa.	GES
	A10.3. Elaborar una guia per a la utilització d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a l'abast de tota la ciutadania.	GES
	A10.4. Elaborar mecanismes per a la denúncia d'un llenguatge no inclusiu i una comunicació sexista als comerços, empreses i mitjans de comunicació tortosins.	GES

Objectiu general: Cooperar amb les entitats del municipi i, de manera específica, amb els associacions de dones per promoure la igualtat a Tortosa

Objectiu específic	Accions	Tipologia
11. Fomentar la perspectiva de gènere a les entitats i associacions del municipi de Tortosa	A11.1. Formar i oferir assistència tècnica a les entitat del teixit associatiu de la ciutat per promocionar, executar i avaluar les seves activitats sota la perspectiva de gènere.	FOR
	A11.2. Impulsar la participació paritària d'homes i dones en els òrgans de govern del teixit associatiu de la població de Tortosa.	SEN
	A11.3. Establir criteris d'adjudicació, subvencions i ajudes que donin preferència a aquelles entitats que impulsin mesures de foment de la igualtat (composició	NOR

	paritària de les juntes directives, mesures per fomentar la corresponsabilitat, entre d'altres).	
12. Establir línies de col·laboració permanents amb les associacions de dones i implicar-les en el disseny de les polítiques municipals	A12.1. Impulsar l'associacionisme entre les dones.	SEN

Objectiu general: Promoure la participació de les dones en llocs de responsabilitat i fomentar una organització municipal que fomenti i desenvolupi la igualtat d'oportunitats

Objectiu específic	Accions	Tipologia
13. Incorporar mesures de promoció i apoderament que defensin la construcció d'una organització municipal no jerarquitzada en termes de gènere	A13.1. Realitzar sessions de formació per a l'apoderament de la dones en l'àmbit intern i promoure'n la presència en llocs directius i de comandament.	FOR
14. Fomentar la presència de dones i homes en àrees subrepresentades per trencar la segregació horitzontal	A14.1. Realitzar sessions de formació, tallers, jornades, etc. per sensibilitzar els comandaments de les àrees masculinitzades (guàrdia urbana, brigada d'obres...) i feminitzades (educadors, agents socials...) en relació a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.	FOR
	A14.2. Establir mesures correctores per equilibrar la presència de dones i homes a les àrees i llocs de treball no paritaris.	NOR

EIX 2. EDUCACIÓ, FORMACIÓ CONTÍNUA, PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I LABORAL

Objectiu general: Foment de la coeducació i promoció d'igualtat d'oportunitats, així com la revisió crítica als tabús i als estereotips sexistes

Objectiu específic	Accions	Tipologia
15. Sensibilitzar la comunitat escolar per al desenvolupament efectiu, i de manera generalitzada i estructurada, de tallers associats al concepte de gènere i problemàtiques associades	A15.1. Seguir oferint tallers d'igualtat als IES on es qüestionin el model tradicional de masculinitat estructurada en el control, la violència, la dominació, el poder i el rebuig de sentiments com a forma de prevenció de la violència masclista, i integrar la perspectiva de gènere en educació sexual i afectiva tenint en compte la seva diversitat (dins del discurs LGTBI ja iniciat).	FOR
	A15.2. Realitzar sessions formatives orientades a la introducció de la perspectiva de gènere i la utilització d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista al professorat dels centres educatius de Tortosa, així com a tutors, psicopedagogs i professionals adherits al centre de formació ocupacional.	FOR
	A15.3. Realitzar sessions formatives orientades a la introducció de la perspectiva de gènere en la docència al professorat dels centres educatius de Tortosa.	FOR
16. Promoure la	A16.1. Realitzar tallers, xerrades o sessions formatives	FOR

coeducació a l'àmbit familiar	orientades a pares i mares on es sensibilitzi a la comunitat escolar i familiar sobre la distribució de responsabilitats familiars i domèstiques i es potenciï el valor de les feines quotidianes i la llar.	
17. Treballar la perspectiva de gènere de manera transversal a les formacions adherides als diferents serveis i projectes adscrits a l'Ajuntament de Tortosa per afavorir que arribi a una major part de la població de Tortosa	A17.1. Promocionar les activitats i tallers organitzats al municipi al voltant de la igualtat (p.e. "90-60-90: la tirania de la bellesa" o "El repte d'estimar-se a un mateix" realitzat per Eutímia S.C.P.; "Taller de prevenció de la violència masclista" promogut per l'Institut Català de les Dones i el Departament d'educació) i incorporar la perspectiva de gènere.	SEN
	A17.2. Incorporar la perspectiva de gènere a activitats i tallers amb temàtica afí (p.e. "L'assetjament escolar o <i>bullying</i> " d'Eutímia S.C.P.; "Mediació per la convivència; mediació intercultural i comunitària" del projecte ACISI; "Cursos de Formació per a monitors" del Pla educatiu d'entorn, famílies i estudi assistit que organitza l'escola de l'esplai de Tortosa; "Programa d'intervenció socioeducativa adreçat a infants i joves entre 6 i 16 anys i les seves famílies"; o al "Programa de formació alternativa" de la Unitat de Joventut de l'Ajuntament de Tortosa, entre d'altres).	FOR
	A17.3. Valorar com a mèrit addicional en l'adjudicació de la licitació per desenvolupar accions de formació, orientació i tutoria al Pla de transició al treball de Tortosa durant el 2018 la incorporació de propostes de polítiques d'igualtat d'oportunitats.	NOR
	A17.4. Incloure un mòdul, o unitat formativa, específica destinat a la perspectiva de gènere dins de les accions de formació, orientació i tutoria del Pla de transició al treball de Tortosa al 2019.	NOR

Objectiu general: Fomentar l'elecció d'estudis i treballs sense condicionaments i estereotips sexistes

Objectiu específic	Accions	Tipologia
18. Vetllar perquè el material educatiu i les campanyes adreçades a la infància i l'adolescència no continguin connotacions sexistes	A18.1. Realitzar una revisió lingüística i d'imatge des de la perspectiva de gènere del material educatiu utilitzat a l'entorn escolar i a les formacions, xerrades i tallers organitzats al voltant de la formació contínua, la promoció i el desenvolupament professional i laboral oferts per l'Ajuntament de Tortosa.	GES
19. Promocionar l'elecció d'estudis i del futur professional del jovent sense connotacions sexistes	A19.1. Programar una campanya sobre l'elecció d'estudis sense influència sexista.	SEN

Objectiu general: Millorar, qualitativa i quantitativament, l'ocupabilitat de les dones

Objectiu específic	Accions	Tipologia
20. Evitar la segregació vertical, fomentar l'ocupabilitat i la igualtat d'oportunitats de les	A20.1. Sensibilitzar al teixit empresarial sobre la segregació horitzontal i vertical de les dones al mercat de treball i informar sobre la presència de contractes bonificats i subvencions per a contractacions de	SEN

dones	majors de 45 anys, llarga durada, dones en risc d'exclusió, etc.	
	A20.2. Desenvolupar un espai específic per donar suport, assessorar i informar les dones emprenedores dins del programa Viver d'Empreses de Tortosa.	GES

EIX 3. BENESTAR SOCIAL I QUALITAT DE VIDA

Objectiu general: Impulsar mesures que contribueixin al benestar de les dones i al seu accés als recursos socials

Objectiu específic	Accions	Tipologia
21. Consolidar una millora dels beneficis socials i recursos públics de protecció social adequada a les necessitats reals de la ciutadania i no supeditada a actuacions puntuals i presencials	A21.1. Realitzar una enquesta a la ciutadania per conèixer les necessitats i prioritats reals quant a beneficis socials, així com al seu coneixement sobre les ajudes i prestacions socials disponibles a l'Ajuntament de Tortosa.	GES
	A21.2. Elaborar un informe anual que atengui els beneficis social que atorga l'Ajuntament de Tortosa desagregats per sexe.	GES
	A21.3. Elaborar un recull dels beneficis socials i recursos públics de protecció social adequat a les necessitat reals de la ciutadania i d'acord a les possibilitats reals del consistori.	SEN
22. Difondre de manera efectiva els serveis, programes i activitats que tinguin com a destinataries principals les dones, especialment aquelles que es trobin en situació de vulnerabilitat i discriminació múltiple	A22.1. Identificar i promocionar periòdicament i de manera particular els programes i les activitats de suport a: famílies monoparentals encapçalades per dones, famílies nombroses, famílies amb persones discapacitades o dependents al seu càrrec, dones grans i vídues que es troben soles, dones migrades i dones de minories ètniques que es trobin en situació de vulnerabilitat.	SEN
	A22.2. Crear un servei d'ajuda (servei d'orientació, servei d'atenció psicològica i grup d'ajuda mútua) i fer un seguiment personalitzat de dones cuidadores.	GES

Objectiu general: Analitzar les necessitats de salut de les dones de Tortosa i treballar de manera conjunta i coordinada per orientar i oferir informació al respecte

Objectiu específic	Accions	Tipologia
23. Treballar de manera conjunta i coordinada amb l' Equip tècnic de relació (salut comunitària) per orientar i oferir informació a les necessitat de salut de les dones de Tortosa	A23.1. Oferir tallers de salut per a dones de Tortosa al voltant de: preparació i adaptació a la menopausa; sexualitat i dones; prevenció de la mutilació genital femenina; foment de la paternitat activa, entre d'altres, amb l' Equip tècnic de relació (salut comunitària).	FOR

Objectiu general: Promoure la conciliació de responsabilitats personal, familiar i professional

Objectiu específic	Accions	Tipologia
24. Conèixer i millorar	A24.1. Estudiar i difondre les necessitats reals de	GES

les mesures de conciliació	conciliació de la ciutadania de Tortosa a partir de l'anàlisi de la divisió del temps en la realització entre el treball personal, familiar i professional.	
	A24.2. Realitzar campanyes de sensibilització sobre corresponsabilitat en l'àmbit domèstic, així com una guia de conciliació de la vida laboral i personal.	SEN
	A24.3. Establir mesures que facilitin la conciliació de la ciutadania en base a l'estudi qualitatiu i quantitatiu elaborat sobre les necessitats reals de conciliació de la ciutadania de Tortosa (p.e. creació d'un Banc de temps).	GES

EIX 4. ESPAI URBÀ, MOBILITAT I HABITATGE

Objectiu general: Incloure la perspectiva de gènere en el disseny, la planificació i l'ús dels espais i equipaments de la ciutat de forma que es tinguin en compte les seves necessitats i interessos

Objectiu específic	Accions	Tipologia
25. Treballar la perspectiva de gènere a l'Espai tècnic de relació (espai públic)	A25.1. Incloure la perspectiva de gènere a l'Espai tècnic de relació (espai públic).	GES
26. Adaptar l'espai a les necessitats de les dones i integrar la perspectiva de gènere en el disseny i planificació de carrers, places i equipament públics	A26.1. Impulsar el reconeixement del paper històric de les dones de Tortosa en la nomenclatura de carrers, places, edificis i espais de la ciutat.	GES
	A26.2. Revisar la senyalització d'ús de l'espai públic per eliminar els rols sexistes tradicionals.	SEN

EIX 5. CULTURA I ESPORT

Objectiu general: Fomentar la realització d'activitats culturals no sexistes i lliures d'agressions sexuals

Objectiu específic	Accions	Tipologia
27. Detectar i suprimir continguts sexistes i estereotips de gènere en tradicions i manifestacions artístiques i culturals de la ciutat i els barris de Tortosa, i potenciar la presència de les dones en la promoció de totes les activitats culturals programades	A27.1. Realitzar una revisió des de la perspectiva de gènere per part d'una persona experta en la matèria del contingut i imatge del programa de festes (Festes de la Cinta, Festa del Renaixement, Festa de Bítem, Festa de Campredó, Festa dels Reguers, Festa de Jesús, Festa de Vinallop) per garantir una organització i promoció no sexista.	GES
	A27.2. Proporcionar eines que facilitin la participació de les dones en totes les activitats culturals programades.	GES
28. Sensibilitzar al voltant de les situacions abusives contra la dona en festes majors	A28.1. Iniciar una campanya de sensibilització contra agressions sexistes per a les festes majors.	SEN

Objectiu general: Reconèixer i valorar les activitats culturals orientades a les dones i visibilitzar, difondre i promoure la creació artística i intel·lectual de les dones

Objectiu específic	Accions	Tipologia
29. Potenciar i visibilitzar les aportacions de les dones en el progrés de la societat	A29.1. Seguir impulsant campanyes municipals que visualitzin el paper de les dones a la societat per a dates especialment remarcables: 8 de març i 25 de novembre.	SEN
	A29.2. Seguir impulsant accions de visualització i promoció de les dones a diferents àmbits professionals i sectors de referència com l'esport, la ciència, la cultura, les arts o la política.	SEN

Objectiu general: Seguiment del Pla de promoció de l'activitat física entre les dones

Objectiu específic	Accions	Tipologia
30. En el marc del Pla de promoció de l'activitat física de Tortosa, ampliar les accions previstes orientades a aconseguir l'equilibri entre homes i dones en aquest àmbit	A30.1. Realitzar i difondre una guia de promoció de la coeducació en valors adreçada a monitors i monitores d'esport.	SEN
	A30.2. Potenciar la pràctica esportiva no feminitzada augmentant el tipus d'oferta i promocionant la seva adhesió d'acord als usos dels temps i espais de les dones.	GES
	A30.3. Oferir i promocionar la pràctica esportiva masculina en persones grans (+60 anys o jubilats).	GES
	A30.4. Conscienciar de la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere a les entitats, els clubs i les federacions esportives del municipi per així augmentar la pràctica esportiva de dones a l'etapa adulta (de 16 a 60 anys).	FOR
	A30.5. Analitzar la segregació horitzontal i vertical existent a federacions i clubs esportius de cara al proper Pla de promoció de l'activitat física.	GES
	A30.6. Analitzar l'existència d'una pràctica esportiva coeducativa entre els infants i els joves de cara al proper Pla de promoció de l'activitat física.	GES

EIX 6. IMMIGRACIÓ

Objectiu general: Actualització del Pla d'atenció a la diversitat cultural en temes d'igualtat d'acord a les necessitats canviants de la societat

Objectiu específic	Accions	Tipologia
31. Disposar de dades actualitzades i adaptades a les necessitats de les dones immigrants avui en dia i actuar d'acord a elles	A31.1. Recollir dades desagregades per sexe per conèixer les necessitats de les dones immigrants a la població de Tortosa als següents àmbits: salut, educació i laboral.	GES
	A31.2. Analitzar les dades desagregades sexe de les necessitats de les dones immigrants a la població de Tortosa als següents àmbits: salut, educació i laboral.	GES
	A31.3. Construir i oferir cursos de formació no formal orientats a afavorir la integració de les dones immigrants d'acord a l'anàlisi de dades desagregades per sexe realitzat en cada àmbit.	FOR

EIX 7. ACCIONS CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Objectiu general: Fomentar la col·laboració i compenetració entre els diferents serveis vinculats a l'ajuda i suport a la dona

Objectiu específic	Accions	Tipologia
32. Garantir la intervenció integral i el treball en xarxa i cooperatiu de tots els serveis i institucions en el marc del protocol d'eradicació de la violència masclista	A32.1. Impulsar jornades periòdiques d'intercanvi d'experiències entre professionals i serveis per a millorar l'atenció i l'eficàcia, la qualitat i l'eficiència dels serveis adreçats a les dones en situació de violència masclista.	COO
	A32.2. Millorar els canals de traspàs d'informació i derivació de casos a partir de l'actualització trimestral de dades.	COO
	A32.3. Promoure la formació periòdica dels professionals dels diferents serveis que intervenen dins del circuit de violència així com en altres àmbits com l'educació, salut, joventut, etc.	FOR

Objectiu general: Ampliar els serveis i el coneixement en la societat dels serveis de lluita i atenció a la violència masclista presents a Tortosa

Objectiu específic	Accions	Tipologia
33. Implicar al màxim els serveis presents en el territori i a la ciutadania per tal d'afavorir la identificació precoç i la intervenció en casos de violència masclista	A33.1. Organitzar sessions formatives adreçades al personal municipal que realitza taques d'atenció directa a la ciutadania, especialment a dones que es troben en situació de vulnerabilitat, perquè puguin detectar possibles situacions de violència masclista.	FOR
	A33.2. Difondre la Guia municipal de recursos i serveis per a dones que pateixen violència masclista entre la ciutadania.	SEN
	A33.3. Promoure una campanya de sensibilització sobre el maltractament psicològic en la ciutadania per fomentar el seu reconeixement.	SEN
	A33.4. Promoure la prevenció i implicació dels centres educatius i altres entitats dels tallers de prevenció de relacions abusives.	SEN
34. Potenciar i ampliar l'abast de les formacions i serveis proporcionats des del SIAD per a la intervenció en casos de violència masclista	A34.1. Difondre de manera generalitzada, mitjançant la pàgina web d'igualtat, xarxes socials i mitjans de comunicació, així com de forma particular a les persones que han patit o pateixen situacions d'abús (seguiment individualitzat), la seva participació en els grups psicoeducatius promocionats des del SIAD sobre relacions de parella conflictives i/o tòxiques, sobre conflictes de parella o marentalitat.	SEN
	A34.2. Crear un grup d'ajuda mútua (GAM) que permeti el contacte estable i directe de dones que han patit violència masclista.	GES
	A34.3. Crear un servei d'atenció a homes (SAH) com a iniciativa per promoure models de masculinitats allunyats de les conductes masclista i com un recurs que proporciona eines als homes que han exercit o hagin exercit maltractament contra la seva família o la seva parella.	GES

Indicadors

Els Indicadors de diagnosi, seguiment i avaluació des de la perspectiva de gènere ens permetran assenyalar en quina mesura i de quina manera la igualtat d'oportunitats està sent aconseguida a partir de les accions planificades. El seu anàlisi posterior permetrà mostrar senyals de canvi sobre les relacions de gènere i de poder, així com proporcionar evidències de canvi en la posició d'homes i dones a la població de Tortosa.

La mesura dels resultats obtinguts atindrà a la definició de diferents tipologies d'indicadors. En la seva definició s'agafa com a referència els diferents tipus d'indicadors plantejats per la Generalitat de Catalunya (1999), adaptant-se a la mesura dels resultats d'abast i de consecució que d'altres projectes treballen en aquest àmbit:

Indicadors de consecució (IC): assenyalen la consecució o no de l'acció proposada mitjanant un sí o un no. No atenen a cap seguiment una vegada aprovada la seva realització. *S'ha realitzat l'acció prevista?*

Indicadors d'abast (IA): mesuren al número de recursos i processos implicats en la realització de les actuacions portades a terme. Han de ser mesurats de manera continua per modificar-los. Atenen a:

- **Indicadors d'impacte:** mesuren el canvi que es vol produir internament a través de la realització d'actuacions, mesurats a partir dels resultats aconseguits amb les actuacions i el grau d'assoliment dels objectius operatius proposats. *En quina mesura s'han assolit els objectius previstos?*
- **Indicadors d'acció:** mesuren els volum de productes i/o processos oferts en les actuacions. *Quina repercussió (en termes de persones, euros, articles, reunions, percentatge d'augment respecte l'any anterior...) ha tingut l'acció?*
- **Indicadors de recursos:** mesuren els recursos i/o processos utilitzats per a la realització de les actuacions. *Quin cost (en termes de persones, euros, articles, reunions, percentatge d'augment respecte l'any anterior...) ha implicat l'acció?*
- **Indicadors d'entorn:** mesuren les condicions en què es troben els elements externs a l'Ajuntament i que tenen un vincle directament amb aquest. *Quina incidència a nivell psicosocial i econòmic han tingut les actuacions desenvolupades?*

Indicador de percepció: mesuren com ha valorat subjectivament la ciutadania les actuacions i/o el seu impacte. *Com perceben els beneficiaris l'acció executada?*

EIX 1. ORGANITZACIÓ I SENSIBILITZACIÓ EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Objectiu general: Difusió i promoció del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
1. Comunicació interna (personal municipal) i externa (ciutadania de Tortosa) del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021	A1.1.	I1.1.1. Presentació al Ple de l'Ajuntament de Tortosa	IC
	A1.2.	I1.2.1. Identificació i nombre de mitjans de comunicació interns usats	IA
	A1.3.	I1.3.1. Identificació i nombre de mitjans de comunicació interns usats	IA
	A1.4.	I1.4.1. Identificació de les persones a qui se li ha fet arribar el Pla	IA
	A1.5.	I1.5.1. Pla penjat de manera accessible i visible a la web municipal	IC
	A1.6.	I1.6.1. Identificació i nombre de mitjans de comunicació intern utilitzats per comunicar l'avenç de la implementació del Pla	IA
		I1.6.2. Abast de la comunicació interna a partir d'un qüestionari	IA
		I1.6.3. Abast de la comunicació externa a partir d'un qüestionari	IA
2. Sensibilitzar i difondre les actuacions incloses al present Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa 2018-2021, així com les activitats i informacions vinculades d'interès que se'n derivin	A2.1.	I2.1.1. Creació del portal web	IC
		I2.1.2. Enllaç directe del mateix a la pàgina web municipal	IC
		I2.1.3. Nombre de publicacions i actualitzacions realitzades mensualment	IA
		I2.1.4. Nombre de visites anuals	IA
		I2.1.5. Nombre d'opinions i/o respostes recollides als espais destinats a tal efecte	IA
	A2.2.	I2.2.1. Creació de les xarxes social	IC
		I2.2.2. Enllaç directe de les mateixes a la pàgina web municipal i al portal web d'igualtat	IC
		I2.2.3. Número de publicacions realitzades mensualment	IA
		I2.2.4. Número de reaccions a les notícies publicades	IA
	A2.3.	I2.3.1. Identificació i nombre de mitjans de comunicació interns utilitzats	IA
	A2.4.	I2.4.1. Identificació i nombre de mitjans de comunicació externs utilitzats	IA

Objectiu general: Comprometre el govern municipal i àrees dependents en l'execució, el seguiment i l'avaluació d'accions i polítiques que garanteixin la igualtat a Tortosa

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
3. Organitzar i oferir mitjans que garanteixin la coordinació de les diferents àrees implicades en l'execució del Pla de polítiques de dones de Tortosa 18-21	A3.1.	I3.1.1. Existència d'un agent d'igualtat o similar assignat	IC
		I3.1.2. Tipus de vinculació i categoria laboral	IA
		I3.1.3. Formació i experiència en igualtat	IA
	A3.2.	I3.2.1. Existència de partides pressupostàries específiques	IC
		I3.2.2. Execució de la despesa	IC
		I3.2.3. Evolució de la despesa	IA

	A3.3.	I3.3.1. Acta de constitució: nombre de participats, càrrecs, responsabilitats, objectius, terminis, etc.	IC
	A3.4.	I3.4.1. Nombre de participants	IA
		I3.4.2. Actes de les reunions	IC
		I3.4.3. Memòria anual (informes de seguiment i informe final)	IC
4. Promoure l'execució i el seguiment de plans d'igualtat	A4.1.	I4.1.1. Nombre d'empreses analitzades	IA
		I4.1.2. Nombre de Plans d'igualtat realitzats	IA
		I4.1.3. Nombre de Plans d'igualtat vigents	IA
	A4.2.	I4.2.1. Nombre de comunicacions	IA
		I4.2.2. Identificació de les empreses que han rebut comunicació	IA
		I4.2.3. Identificació de les entitats que han donat resposta i han iniciat/implementat plans d'igualtat	IA
	A4.3.	I4.3.1. Nombre de les empreses que han demandat assessorament	IA
		I4.3.2. Nombre de les empreses que se'ls ha ofert assessorament	IA
		I4.3.3. Identificació de les empreses que han realitzat un pla d'igualtat	IA
5. Promoure l'execució i el seguiment de protocols d'actuació contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe	A5.1.	I5.1.1. Nombre d'empreses analitzades	IA
		I5.1.2. Nombre de protocols contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe realitzats	IA
		I5.1.3. Nombre de protocols contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe vigents	IA
	A5.2.	I5.2.1. Nombre de comunicacions	IA
		I5.2.2. Identificació de les empreses que han rebut comunicació	IA
		I5.2.3. Identificació de les entitats que han donat resposta i han iniciat/implementat un protocol contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe	IA
	A5.3.	I5.3.1. Nombre de les empreses que han demandat assessorament	IA
		I5.3.2. Nombre de les empreses que se'ls ha ofert assessorament	IA
		I5.3.3. Identificació de les empreses que han realitzat un protocol contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe	IA

Objectiu general: Sensibilitzar i capacitar el personal en matèria de gènere i vetllar per la inclusió de la variable sexe en els estudis, les campanyes, les activitats, les enquestes, les estadístiques i en tota la informació, les polítiques i les actuacions que es generi en i des de l'Ajuntament de Tortosa

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
6. Realitzar sessions formatives teòriques i pràctiques per a tot el personal de l'Ajuntament sobre l'enfocament integrat de	A6.1.	I6.1.1. Nombre i descripció de les sessions realitzades	IA
		I6.1.2. Nombre de persones assistents, sexe, categoria laboral, departament	IA
		I6.1.3. Valoració usuaris de la formació	IA

gènere a les polítiques municipals			
7. Disposar de dades actualitzades desagregades per sexe de manera periòdica en tots els departaments municipals i gestionar de manera sistemàtica els resultats obtinguts	A7.1.	I7.1.1. Identificació, nombre i mitjà pel qual s'han efectuat les comunicacions	IA
	A7.2.	I7.2.1. Identificació i nombre d'eines modificades	IA
		I7.2.2. Identificació i nombre de serveis i actuacions que recullen dades desagregades per sexe i indicadors de gènere associats	IA
	A7.3.	I7.3.1. Resultats obtinguts de l'anàlisi recollits a la memòria anual	IA
		I7.3.2. Identificació i nombre de serveis i actuacions que ajusten les polítiques als resultats obtinguts fruit de l'anàlisi	IA
		I7.3.3. Valoració de l'impacte de les polítiques públiques resultants	IA
8. Tenir en compte la perspectiva de gènere en el disseny de les polítiques públiques i en l'adjudicació d'ajudes i subvencions	A8.1.	I8.1.1. Identificació i nombre de criteris d'adjudicació a favor de la igualtat establerts	IA
		I8.1.2. Identificació de les empreses adjudicatàries que compten amb un Pla d'igualtat o mesures que fomenten la igualtat	IA
	A8.2.	I8.2.1. Identificació i nombre d'ajudes i incentius establerts	IA
		I8.2.2. Identificació de les empreses adjudicatàries a les que se'ls ha ofert suport i/o incentius	IA
	A8.3.	I8.3.1. Identificació dels consells i comissions municipals en funció del sexe	IA
		I8.3.2. Identificació de mesures i actuacions realitzades per obtenir una participació paritària als consells i comissions municipals	IA

Objectiu general: Vetllar per l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
9. Revisar l'ús d'una comunicació i un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a les comunicacions internes (circulars, comunicats, intranet, etc.) i externa (web, cartells, informacions, mitjans de comunicació, notificació, sol·licituds, reglaments, etc.)	A9.1.	I9.1.1. Elaboració del reglament	IC
		I9.1.2. Identificació i nombre de persones a qui se'ls ha fet arribar	IA
		I9.1.3. Valoració del personal sobre la guia utilitzada	IA
	A9.2.	I9.2.1. Adjudicació de la prestació del servei a una persona experta	IC
		I9.2.2. Identificació i nombre de documentació revisada i proposada per actualitzar	IA
		I9.2.3. Identificació i nombre de documentació actualitzada	IA
10. Promoure l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista a la ciutadania, els comerços i les empreses de la ciutat	A10.1.	I10.1.1. Identificació i nombre de sessions realitzades	IA
		I10.1.2. Nombre d'assistents, sexe, edats, categoria laboral i mitjà de comunicació	IA
		I10.1.3. Valoració del personal assistent a la formació	IA
	A10.2.	I10.2.1. Adjudicació de la prestació del servei a una persona experta	IA
		I10.2.2. Identificació i nombre de	IA

		documentació revisada i proposada per actualitzar	
		I10.2.3. Identificació i nombre de comunicacions i orientacions realitzades per a la seva actualització	IA
		I10.2.4. Identificació i nombre de documentació actualitzada	IA
	A10.3.	I10.3.1. Elaboració de la guia	IC
		I10.3.2. Identificació i nombre de mitjans utilitzats per a la seva difusió	IA
		I10.3.3. Valoració de la ciutadania sobre el seu ús	IA
	A10.4.	I10.4.1. Identificació del mecanisme utilitzat i posada en marxa	IA
		I10.4.2. Identificació del nombre de denúncies o queixes rebudes	IA
		I10.4.3. Identificació del nombre d'accions i mesures interposades	IA
		I10.4.4. Valoració i impacte final del mecanisme de denúncia utilitzat	IA

Objectiu general: Cooperar amb les entitats del municipi i, de manera específica, amb els associacions de dones per promoure la igualtat a Tortosa

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
11. Fomentar la perspectiva de gènere a les entitats i associacions del municipi de Tortosa	A11.1.	I11.1.1. Identificació i nombre de sessions realitzades	IA
		I11.1.2. Nombre d'assistents, sexe, edats i entitat	IA
		I11.1.3. Valoració del personal assistent a la formació	IA
	A11.2.	I11.2.1. Identificació de la participació d'homes i dones als òrgans de govern de les entitats de Tortosa	IA
		I11.2.2. Identificació de mesures i actuacions realitzades per obtenir una participació paritària a les entitats identificades com a no paritàries	IA
		I11.2.3. Identificació del nombre d'entitats que han resolt una participació paritària d'homes i dones als seus òrgans de govern	IA
	A11.3.	I11.3.1. Identificació i nombre de criteris d'adjudicació a favor de la igualtat	IA
		I11.3.2. Identificació i nombre de les entitats adjudicatàries	IA
12. Establir línies de col·laboració permanents amb les associacions de dones i implicar-les en el disseny de les polítiques municipals	A12.1.	I11.1.1. Identificació i nombre de campanyes realitzades	IA
		I11.1.2. Identificació, nombre i descripció d'associacions de dones creades anualment	IA

Objectiu general: Promoure la participació de les dones en llocs de responsabilitat i fomentar una organització municipal que fomenti i desenvolupi la igualtat d'oportunitats

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
13. Incorporar mesures de promoció i apoderament que defensin la construcció d'una organització municipal no jerarquitzada en termes de gènere	A13.1.	I13.1.1. Identificació i nombre de sessions realitzades	IA
		I13.1.2. Dones assistents, per edat, àrea i categoria laboral	IA
		I13.1.3. Valoració de les persones assistents	IA
14. Fomentar la presència de dones i homes en àrees subrepresentades per trencar la segregació horitzontal	A14.1.	I14.1.1. Identificació i nombre de sessions realitzades	IA
		I14.1.2. Nombre de comandaments que assisteixen per sexe, edats, categoria laboral i àrea	IA
		I14.1.3. Valoracions del personal assistent	IA
	A14.2.	I14.2.1. Nombre i descripció de les mesures correctores proposades	IA
		I14.2.2. Nombre i descripció de les mesures implementades	IA

EIX 2. EDUCACIÓ FORMAL, FORMACIÓ CONTÍNUA, PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I LABORAL

Objectiu general: Foment de la coeducació i promoció d'igualtat d'oportunitats, així com la revisió crítica dels tabús i els estereotips sexistes

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
15. Sensibilitzar la comunitat escolar per al desenvolupament efectiu, i de manera generalitzada i estructurada, de tallers associats al concepte de gènere i problemàtiques associades	A15.1.	I15.1.1. Identificació i nombre de tallers realitzats per curs acadèmic	IA
		I15.1.2. Identificació i nombre de centres escolars adherits al programa	IA
		I15.1.3. Identificació i nombre de participants per sexe i edat que han participat als tallers	IA
		I15.1.4. Valoració dels tallers	IA
	A15.2.	I15.2.1. Identificació i nombre de sessions realitzades	IA
		I15.2.2. Nombre d'assistents per sexe, edat, categoria laboral i centre educatiu	IA
		I15.2.3. Valoració dels assistents a les sessions formatives	IA
	A15.3.	I15.3.1. Identificació i nombre de sessions realitzades	IA
		I15.3.2. Nombre docents per sexe, edats, categoria laboral i centre educatiu	IA
		I15.3.3. Valoració de les sessions formatives	IA
16. Promoure la coeducació a l'àmbit familiar	A16.1.	I16.1.1. Identificació i nombres de tallers, xerrades o sessions formatives organitzats	IA
		I16.1.2. Identificació o nombre de recursos utilitzats per a la seva difusió	IA
		I16.1.3. Identificació i nombre d'assistents per sexe que han participat	IA
		I16.1.4. Valoració	IA
17. Treballar la perspectiva de gènere de manera transversal a	A17.1.	I17.1.1. Identificació d'activitats i tallers organitzats semestralment	IA
		I17.1.2. Identificació i nombre de recursos	IA

les formacions adherides als diferents serveis i projectes adscrits a l'Ajuntament de Tortosa per afavorir que arribi a una major part de la població de Tortosa		utilitzats per a la seva difusió	
		I17.1.3. Identificació i nombre d'assistents per sexe que han participat a les activitats i tallers	IA
		I17.1.4. Valoració de les activitats i tallers organitzats	IA
	A17.2.	I17.2.1. Identificació d'activitats o tallers organitzats semestralment on s'ha incorporant la perspectiva de gènere	IA
		I17.2.2. Identificació i nombre de recursos utilitzats per a la seva difusió	IA
		I17.2.3. Identificació i nombre d'assistents per sexe i edat que han participat a les activitats i els tallers	IA
		I17.2.4. Valoració de les activitats i els tallers organitzats i, concretament, d'aquells aspectes relacionats amb el gènere que s'han incorporat	IA
	A17.3.	I17.3.1. Identificació i nombre de criteris d'adjudicació a favor de la igualtat establerts	IA
		I17.3.2. Identificació de les propostes de polítiques d'igualtat d'oportunitats incorporades a les accions de formació presentades	IA
	A17.4.	I17.4.1. Incorporació del mòdul o unitat formativa a la proposta de licitació del PTT de 2019	IC
		I17.4.2. Contingut específic del mòdul o unitat formativa amb perspectiva de gènere dels projectes presentats	IA
		I17.4.3. Valoració del mòdul o unitat formativa amb perspectiva de gènere incorporat	IA

Objectiu general: Fomentar l'elecció d'estudis i treballs sense condicionaments i estereotips sexistes, crítica als tabús i a estereotips sexistes

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
18. Vetllar perquè el material educatiu i les campanyes adreçades a la infància i l'adolescència no continguin connotacions sexistes	A18.1.	I18.1.1. Adjudicació de la prestació del servei a una persona experta	IC
		I18.1.2. Identificació i nombre de documentació revisada i proposada per actualitzar	IA
		I18.1.3. Identificació i nombre de comunicacions i orientacions realitzades per a la seva actualització	IA
		I18.1.4. Identificació i nombre de documentació actualitzada	IA
19. Promocionar l'elecció d'estudis i del futur professional del jovent sense connotacions sexistes	A19.1.	I19.1.1. Campanya realitzada	IC
		I19.1.2. Identificació i nombre de recursos utilitzats per a la seva difusió	IA
		I19.1.3. Valoració i impacte de la ciutadania sobre la campanya realitzada	IA

Objectiu general: Millorar, qualitativa i quantitativament, l'ocupabilitat de les dones, crítica als tabús i a estereotips sexistes

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
20. Evitar la segregació vertical, fomentar l'ocupabilitat i la igualtat d'oportunitats de les dones	A20.1.	I20.1.1. Nombre de comunicacions	IA
		I20.1.2. Identificació i nombre d'empreses que han rebut la comunicació	IA
		I20.1.3. Identificació i nombre d'empreses que han demanat informació al voltant de la informació proporcionada	IA
	A20.2.	I20.2.1. Creació d'un espai específic per a dones dins del portal Viver d'empreses Tortosa	IC
		I20.2.2. Identificació i nombre de recursos utilitzats per a la visibilització d'aquest espai	IA
		I20.2.3. Identificació i nombre de dones que han sol·licitat informació i ajuda	IA

EIX 3. BENESTAR SOCIAL I QUALITAT DE VIDA

Objectiu general: Impulsar mesures que contribueixin al benestar de les dones i al seu accés als recursos socials

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
21. Consolidar una millora dels beneficis socials i recursos públics de protecció social adequada a les necessitats reals de la ciutadania i no supeditada a actuacions puntuals i presencials	A21.1.	I21.1.1. Realització de l'enquesta	IC
		I21.1.2. Anàlisi de resultats desagregats per sexe i diagnòstic	IA
	A21.2.	I21.2.1. Existència de l'informe	IC
	A21.3.	I21.3.1. Elaboració del recull de beneficis socials i recursos públics	IC
		I21.3.2. Identificació dels mitjans i recursos utilitzats per a la seva difusió	IA
		I21.3.3. Valoració del recull de beneficis socials i recursos públics	IA
22. Difondre de manera efectiva els serveis, els programes i les activitats que tinguin com a destinataris principals les dones, especialment aquelles que es trobin en situació de vulnerabilitat i discriminació múltiple	A22.1.	I22.1.1. Recull de dones potencialment destinatàries dels programes i activitats de suport	IA
		I22.1.2. Identificació de recursos i eines utilitzades per difondre els programes i les activitats (les a/e, telèfon, associacions i entitats, centres educatius, associacions de pares i mares, centres de salut, etc.)	IA
		I22.1.3. Identificació i nombre de dones que assisteixen als programes i activitats oferts	IA
		I22.1.4. Valoració dels programes i activitats de suport desenvolupats	IA
	A22.2.	I22.2.1. Identificació de persones grans i dependents que són ateses per familiars i que no reben, o reben de manera molt limitada, l'ajuda d'altres persones o serveis	IA
		I22.2.2. Identificació de recursos i eines utilitzats per contactar i oferir el servei d'ajuda	IA
		I22.2.3. Programació de sessions de seguiment i atenció personalitzada al servei psicològic de manera periòdica	IC
		I22.2.4. Programació de reunions del grup d'ajuda mutu de manera periòdica	IC

		I22.2.5. Identificació i nombre de dones que accedeixen al servei d'orientació	IA
		I22.2.6. Identificació i nombre de dones ateses pel servei d'atenció psicològic	IA
		I22.2.7. Identificació i nombre de dones que participen al grup d'ajuda mutua	IA
		I22.2.8. Valoració del servei d'ajuda	IA

Objectiu general: Analitzar les necessitats de salut de les dones de Tortosa i treballar de manera conjunta i coordinada per orientar i oferir informació al respecte

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
23. Treballar de manera conjunta i coordinada amb el l'equip Tècnic de Relació (salut comunitària) per orientar i oferir informació a les necessitat de salut de les dones de Tortosa	A23.1.	I25.1.1. Identificació i programació de tallers	IA
		I25.1.2. Identificació de les eines de comunicació utilitzades per a la seva difusió	IA
		I25.1.3. Identificació i nombre de dones participats	IA
		I25.1.4. Valoració de les dones participants	IA

Objectiu general: Promoure la conciliació de responsabilitats personal, familiar i professional

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
24. Conèixer i millorar les mesures de conciliació	A24.1.	I24.1.1. Existència de l'estudi	IC
		I24.1.2. Resultats i anàlisi de dades quantitatives	IA
		I24.1.3. Resultats i anàlisi de dades qualitatives	IA
		I24.1.4. Identificació dels mitjans utilitzats per a la difusió de les dades estadístiques obtingudes	IA
	A24.2.	I24.2.1. Existència de la campanya	IC
		I24.2.2. Identificació i nombre d'eines i mitjans utilitzats per a la seva difusió	IA
		I24.2.3. Valoració de la campanya de sensibilització realitzada	IA
	A24.3.	I24.3.1. Indicació, nombre i descripció de les mesures aprovades	IA
		I24.3.2. Valoració de les mesures aplicades	IA

EIX 4. ESPAI URBÀ, MOBILITAT I HABITATGE

Objectiu general: Incloure la perspectiva de gènere en el disseny, la planificació i l'ús dels espais i equipaments de la ciutat de forma que es tinguin en compte les seves necessitats i interessos

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
25. Treballar la perspectiva de gènere a l'Espai Tècnic de Relació (espai públic)	A25.1.	I25.1.1. Incorporació de dades desagregades per sexe, així com indicadors de gènere	IC
		I25.1.2. Anàlisi de les conseqüències i propostes de millores	IA
		I25.1.3. Indicació, nombre i descripció de propostes executades	IA

		I25.1.4. Valoració de les propostes executades	IA
26. Adaptar l'espai a les necessitats de les dones i integrar la perspectiva de gènere en el disseny i planificació de carres, places i equipament públics	A26.1.	I26.1.1. Nombre i descripció d'espais i carrers amb noms de dona i home a la ciutat de Tortosa	IA
		I26.1.2. Indicació, nombre i descripció de propostes per aconseguir la paritat en la representació de dones als espais i carrers del municipi	IA
		I26.1.3. Indicació, nombre i descripció de propostes executades	IA
		I26.1.4. Valoració de les propostes executades	IA
	A26.2.	I26.2.1. Anàlisi de la presència en senyalització	IA
		I26.2.2. Indicació, nombre i descripció de propostes per aconseguir la paritat en la representació de dones als espais del municipi	IA
		I26.2.3. Indicació, nombre i descripció de propostes executades	IA
		I26.2.4. Valoració de les propostes executades	IA

EIX 5. CULTURA I ESPORT

Objectiu general: Fomentar la realització d'activitats culturals no sexistes i lliures d'agressions sexuals

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
27. Detectar i suprimir continguts sexistes i estereotips de gènere en tradicions i manifestacions artístiques i culturals de la ciutat i barris de Tortosa, i potenciar la presència de les dones en la promoció de totes les activitats culturals programades	A27.1.	I27.1.1. Realitzar una revisió des de la perspectiva de gènere per part d'una persona experta en la matèria del contingut i imatge del programa de festes (Festes de la Cinta, Festa del Renaixement, Festa de Bítem, Festa de Campredó, Festa dels Reguers, Festa de Jesús, Festa de Vinallop) per garantir una organització i promoció no sexista	IC
		I27.1.2. Adjudicació de la prestació del servei a una persona experta	IC
		I27.1.3. Identificació i nombre de documentació i actes revisats i proposats per actualitzar en cada festa	IA
		I27.1.4. Identificació i nombre de documentació i actes actualitzats	IA
	A27.2.	I27.2.1. Identificació i nombre d'activitats i mesures incorporades per afavorir la presència de dones a les activitats culturals (p.e. definició d'horaris, promoció de serveis de guarda i cura de menors, promoció d'una agenda d'activitats de caràcter familiar, identificació d'activitats allunyades dels estereotips de gènere, etc.)	IA
		I27.2.2. Identificació i nombre d'homes i dones que han participat en les activitats	IA

		culturals adaptades	
		I27.2.3. Valoració de la incorporació de les mesures descrites	IA
28. Sensibilitzar al voltant de les situacions abusives contra la dona en festes majors	A28.1.	I28.1.1. Identificació del lema de la campanya	IC
		I28.1.2. Identificació i nombre d'elements creats per promocionar la campanya (flyers, xapes, cartells, pancartes, etc.)	IA
		I28.1.3. Presentació de la campanya i nombre de mitjans utilitzats per la seva difusió	IA
		I28.1.4. Valoració de la campanya de sensibilització	IA

Objectiu general: Reconèixer i valorar les activitats culturals orientades a les dones i visibilitzar, difondre i promoure la creació artística i intel·lectual de les dones

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
29. Potenciar i visibilitzar les aportacions de les dones en el progrés de la societat	A29.1.	I29.1.1. Programa d'activitats i actes elaborats en cada data	IA
		I29.1.2. Identificació i nombre de serveis, persones i equipaments que participen en la seva elaboració i promoció	IA
		I29.1.3. Identificació i nombre de vies de difusió utilitzades	IA
		I29.1.4. Identificació i nombre d'homes i dones que han participat	IA
		I29.1.5. Valoració de les campanyes municipals realitzades en aquestes dates	IA
	A29.2.	I29.2.1. Identificació i nombre d'activitats culturals on es visibilitzi el paper de la dona	IA
		I29.2.2. Identificació i nombre de serveis implicats (biblioteques, centres cívics, escoles)	IA

Objectiu general: Seguiment del Pla de promoció de l'activitat física entre les dones

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
30. En el marc del Pla de promoció de l'activitat física de Tortosa, ampliar les accions previstes orientades a aconseguir l'equilibri entre homes i dones en aquest àmbit	A30.1.	I30.1.1. Elaboració de la guia de promoció de la coeducació	IC
		I30.1.2. Indicació i nombre de monitors i monitores que reben la guia	IA
		I30.1.3. Valoració de la guia realitzada	IA
	A30.2.	I30.2.1. Indicació i nombre d'activitats no feminitzades dins la pràctica esportiva adreçada a les dones	IA
		I30.2.2. Indicació i nombre d'eines utilitzades per afavorir l'adhesió de les dones a aquestes pràctiques	IA
		I30.2.3. Indicació i nombre de dones assistents a aquestes activitats	IA
		I30.2.4. Valoració de les activitats realitzades	IA
	A30.3.	I30.3.1. Indicació i nombre d'eines utilitzades per a potenciar la promoció de la salut en aquest col·lectiu	IA
		I30.3.2. Indicació i nombre d'instruments utilitzats per afavorir l'adhesió de la pràctica	IA

		esportiva en persones grans a aquestes pràctiques	
		I30.3.3. Indicació i nombre d'homes assistents a aquestes activitats	IA
		I30.3.4. Valoració de les activitats realitzades	IA
	A30.4.	I30.4.1. Llista d'entitats, clubs i federacions, i la proporció d'homes i dones en totes les categories	IA
		I30.4.2. Elaboració d'informació i accions concretes orientades a sensibilitzar les entitats davant la necessitat d'orientar accions i promoure la pràctica esportiva entre dones (creació d'equips de dones, adaptació d'horaris i/o espais, etc.)	IA
		I30.4.3. Indicació i nombre d'entitats, clubs i federacions que han executat accions orientades a la incorporació de dones	IA
	A30.5.	I30.5.1. Elaboració d'indicadors de gènere orientats a analitzar la segregació horitzontal i vertical	IA
	A30.6.	I30.6.1. Elaboració d'indicadors de gènere orientats a analitzar l'existència d'una pràctica coeducativa entre els infants i joves	IA

EIX 6. IMMIGRACIÓ

Objectiu general: Actualització del Pla d'atenció a la diversitat cultural en temes d'igualtat d'acord a les necessitats canviants de la societat

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
31. Disposar de dades actualitzades i adaptades a les necessitats de les dones immigrants avui en dia i actuar d'acord a elles	A31.1.	I31.1.1. Incorporació d'indicadors de dades desagregades per sexe a l'àmbit de la salut	IC
		I31.1.2. Recollida de dades desagregades per sexe a l'àmbit de la salut	IA
		I31.1.3. Incorporació d'indicadors de dades de desagregades per sexe a l'àmbit educatiu	IC
		I31.1.4. Recollida de dades desagregades per sexe a l'àmbit educatiu	IA
		I31.1.5. Incorporació d'indicadors de dades de desagregades per sexe a l'àmbit laboral	IC
		I31.1.6. Recollida de dades desagregades per sexe a l'àmbit laboral	IA
	A31.2.	I31.2.1. Anàlisi i presentació de dades desagregades per sexe de les necessitats de les dones immigrants a l'àmbit de la salut	IA
		I31.2.2. Anàlisi i presentació de dades desagregades per sexe de les necessitats de les dones immigrants a l'àmbit educatiu	IA
		I31.2.3. Anàlisi i presentació de dades desagregades per sexe de les necessitats de les dones immigrants a l'àmbit laboral	IA
	A31.3.	I31.3.1. Identificació i nombre de cursos de formació no formals creats a l'àmbit de la salut	IA

		I31.3.2. Identificació de les eines utilitzades per a la promoció i difusió dels cursos de formació no formal creats a l'àmbit de la salut	IA
		I31.3.3. Identificació i nombre de dones assistents als cursos de formació no formal creats a l'àmbit de la salut	IA
		I31.3.4. Valoració final dels cursos de formació no formal creats a l'àmbit de la salut	IA
		I31.3.5. Identificació i nombre de cursos de formació no formals creats a l'àmbit educatiu	IA
		I31.3.6. Identificació de les eines utilitzades per a la promoció i difusió dels cursos de formació no formal creats a l'àmbit educatiu	IA
		I31.3.7. Identificació i nombre de dones assistents als cursos de formació no formal creats a l'àmbit educatiu	IA
		I31.3.8. Valoració final dels cursos de formació no formal creats a l'àmbit educatiu	IA
		I31.3.9. Identificació i nombre de cursos de formació no formals creats a l'àmbit laboral	IA
		I31.3.10. Identificació de les eines utilitzades per a la promoció i difusió dels cursos de formació no formal creats a l'àmbit laboral	IA
		I31.3.11. Identificació i nombre de dones assistents als cursos de formació no formal creats a l'àmbit laboral	IA
		I31.3.12. Valoració final dels cursos de formació no formal creats a l'àmbit laboral	IA

EIX 7. ACCIONS CONTRA LA VIOLENCIA MASCLISTA

Objectiu general: Fomentar la col·laboració i compenetració entre els diferents serveis vinculats a l'ajuda i suporta a la dona

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
32. Garantir la intervenció integral i el treball en xarxa i cooperatiu de tots els serveis i institucions en el marc del protocol d'eradicació de la violència masclista	A32.1.	I32.1.1. Periodicitat de les reunions	IA
		I32.1.2. Nombre de participats i de serveis que provenen	IA
		I32.1.3. Actes de les reunions i mesures plantejades	IA
	A32.2.	I32.2.1. Dades trimestrals sobre: nombre de denúncies, relació amb l'agressor, víctimes estrangeres, víctimes mortals, dades sobre dones que retiren la denúncia, tipologia de maltractament, entre d'altres.	IA
	A32.3.	I32.3.1. Nombre de cursos, xerrades, monogràfics organitzats anualment	IA
		I32.3.2. Identificació i nombre de serveis i persones que assisteixen per sexe	IA
		I32.3.3. Valoració dels cursos, xerrades i monogràfics	IA

Objectiu general: Ampliar els serveis i el coneixement en la societat dels serveis de lluita i atenció a la violència masclista presents a Tortosa

Objectiu específic	Accions	Indicadors	Tipologia
33. Implicar al màxim els serveis presents en el territori i a la ciutadania per tal d'afavorir la identificació precoç i la intervenció en casos de violència masclista	A33.1.	I33.1.1. Identificació i nombre de sessions formatives realitzades	IA
		I33.1.2. Identificació i nombre de persones per sexe i serveis assistents	IA
		I33.1.3. Valoració de les sessions formatives	IA
	A33.2.	I33.2.1. Elaboració de la guia en un format pràctic i accessible	IC
		I33.2.2. Identificació i nombre de recursos utilitzats per a la seva difusió	IA
		I33.2.3. Valoració de la guia de recursos i serveis	IA
	A33.3.	I33.3.1. Identificació del lema de la campanya	IA
		I33.3.2. Identificació i nombre d'elements creats per promocionar la campanya (flyers, xapes, cartells, pancartes, etc.)	IA
		I33.3.3. Presentació de la campanya i nombre de mitjans utilitzats per la seva difusió	IC
		I33.3.4. Valoració de la campanya de sensibilització	IA
	A33.4.	I33.4.1. Identificació i nombre de tallers	IA
		I33.4.2. Identificació i nombre de centres implicats	IA
		I33.4.3. Identificació i nombre d'assistents per sexe	IA
		I33.4.4. Valoració dels tallers realitzats	IA
34. Potenciar i ampliar l'abast de les formacions i serveis proporcionats des del SIAD per a la intervenció en casos de violència masclista	A34.1.	I34.1.1. Recull de canals per fer difusió de les formacions i serveis oferts des del SIAD	IA
		I34.1.2. Identificació i nombre de canals de difusió utilitzats en la promoció dels grups i formacions ofertes	IA
		I34.1.3. Identificació i nombre de participants als grups psicoeducatius	IA
	A34.2.	I34.3.1. Definició, característiques i persones implicades	IA
		I37.3.2. Identificació i nombre de canals i estratègies per a la seva difusió	IA
		I37.3.3. Programació mensual de reunions de recolzament	IA
		I37.3.4. Identificació i nombre de dones que assisteixen	IA
		I37.3.5. Valoració global de l'atenció del servei	IA
	A34.3.	I37.4.1. Definició, característiques i persones implicades	IA
		I37.4.2. Identificació i nombre de canals i estratègies per a la seva difusió	IA

Execució

L'execució de les actuacions ara previstes per a l'assoliment dels objectius identificats respon a la identificació de, per una banda, les àrees i departaments implicats com, per una altra, a la temporalització de les accions que es portaran a terme. La proposta planteja, per una banda, una previsió de les possibles àrees i serveis implicats en cadascuna de les actuacions descrites com, per una altra, una possible previsió temporal per a la seva execució.

Departaments responsables

D'acord a la distribució municipal, en la següent graella es presenten tant els serveis com les àrees principalment implicades d'acord a la distribució municipal de l'Ajuntament de Tortosa. Es representa a continuació l'organigrama municipal i, entre parèntesi, les sigles que permetran la seva identificació en cadascuna de les actuacions descrites. Cal assenyalar que, d'acord a la transversalitat de tot el procés, i tot i l'existència d'un servei concret per al seu desplegament, s'entendrà que les actuacions previstes tenen per objecte beneficiar tant la ciutadania com el conjunt del teixit municipal i associatiu que les portarà a terme. Igualment, en aquells casos on es requereixi la implicació de tots els serveis s'indicarà de la següent manera: (*)

Presidència - PRE
Gabinet d'alcaldia - GAB
Comunicació - COM
Secretaria – SEC
Intervenció – INT
Tresoreria - TRE

Àrea d'espai públic	Àrea de promoció de la ciutat	Àrea de serveis centrals
Manteniment – MAN	Fires – FIR	Ingressos – GIN
Serveis – SER	Economia – PRO	Informàtica – INF
Polícia – POL	Turisme – TUR	Recursos Humans
	Festes – FES	Nòmines – NOM
		Contractació - CON

Àrea de Serveis a les persones	Àrea de Serveis al territori
--------------------------------	------------------------------

Serveis Socials i Drets Civils -BSO	Urbanisme – IMA
Cultura – CUL	
Ensenyament – ENS	
Joventut – JOV	
Llicències – GOV	
Atenció Ciutadana – SAC	
Diversitat Cultural – DIC	
Esports – ESP	

Temporalització

Els terminis a continuació assenyalats responen a la necessitat d'assegurar-se que el projecte compti amb el període d'execució suficient que permeti la seva maduració i respecti a la vegada l'avaluació, la difusió i la transferència de les accions que el compon. Tot i això, i atenent a possibles endarreriments, així com a les limitacions pròpies dels recursos disponibles, es considera el present calendari orientatiu i obert a possibles modificacions i reprogramacions, si escau, per part de les àrees implicades.

A continuació, i atenent a les actuacions descrites en apartats previs, s'estipula, per una banda, el període de vigència del Pla en quatre anys (2018-2021) i s'elabora, per una altra banda, un cronograma on s'assenyala la previsió de la posada en marxa de les actuacions i accions previstes d'acord a aquest termini, de 2018 a 2021.

EIX 1. ORGANITZACIÓ I SENSIBILITZACIÓ EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

Objectiu general: Difusió i promoció del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021

Objectiu 1: Comunicació interna (empleats municipals) i externa (ciutadania de Tortosa) del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A1.1	BSO GAB COM				
A1.2					
A1.3					
A1.4					
A1.5					
A1.6					
Objectiu 2: Sensibilitzar i difondre les actuacions incloses al present Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa 2018-2021, així com les activitats i informacions vinculades d'interès que es derivin					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A2.1	COM INF GAB				
A2.2					
A2.3					
A2.4					

Objectiu general: Comprometre el govern municipal i àrees dependents en l'execució, el seguiment i l'avaluació d'accions i polítiques que garanteixin la igualtat a Tortosa

Objectiu 3: Organitzar i oferir mitjans que garanteixin la coordinació de les diferents àrees implicades en l'execució del Pla de polítiques de dones de Tortosa 2018-2021					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A3.1.	BSO RRHH				
A3.2.					
A3.3.					
A3.4.					
Objectiu 4: Promoure l'execució i el seguiment de plans d'igualtat					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A4.1.	RRHH PRO				
A4.2.					
A4.3.					
Objectiu 5: Promoure l'execució i el seguiment de protocols d'actuació contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A5.1.	RRHH BSO PRO				
A5.2.					
A5.3.					

Objectiu general: Sensibilitzar i capacitar el personal en matèria de gènere i vetllar per la inclusió de la variable sexe en els estudis, les campanyes, les activitats, les enquestes, les estadístiques i en tota la informació, les polítiques i les actuacions que es generin en i des de l'Ajuntament de Tortosa

Objectiu 6: Realitzar sessions formatives teòriques i pràctiques per a tot el personal de l'Ajuntament sobre l'enfocament integrat de gènere a les polítiques municipals

Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A6.1.	BSO				
Objectiu 7: Disposar de dades actualitzades desagregades per sexe de manera periòdica en tots els departaments municipals i gestionar de manera sistemàtica els resultats obtinguts					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A7.1.	TOTA LA ORGANITZACIÓ				
A7.2.					
A7.3.					
Objectiu 8: Tenir en compte la perspectiva de gènere en el disseny de les polítiques públiques i en l'adjudicació d'ajudes i subvencions					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A8.1.	TOTA LA ORGANITZACIÓ				
A8.2.					
A8.3.					

Objectiu general: Vetllar per l'ús d'un llenguatge inclusiu i una comunicació no sexista

Objectiu 9: Realitzar sessions formatives teòriques i pràctiques per a tot el personal de l'Ajuntament sobre l'enfocament integrat de gènere a les polítiques municipals					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A9.1.	BSO				
A9.2.	RRHH COM				
Objectiu 10: Disposar de dades actualitzades desagregades per sexe de manera periòdica en tots els departaments municipals i gestionar de manera sistemàtica els resultats obtinguts					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A10.1.	BSO				
A10.2.	RRHH				
A10.3.	COM				
A10.4.	PRO				

Objectiu general: Cooperar amb les entitats del municipi i, de manera específica, amb els associacions de dones, per promoure la igualtat a Tortosa

Objectiu 11: Fomentar la perspectiva de gènere a les entitats i associacions del municipi de Tortosa					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A11.1.	TOTA LA ORGANITZACIÓ				
A11.2.					
A11.3.					
Objectiu 12: Establir línies de col·laboració permanents amb les associacions de dones i implicar-les en el disseny de les polítiques municipals					
Acció	Responsable	2018	2019	2020	2021
A12.1.	BSO				

Objectiu general: Promoure la participació de les dones en llocs de responsabilitat i fomentar una organització municipal que fomenti i desenvolupi la igualtat d'oportunitats

Objectiu 13: Incorporar mesures de promoció i apoderament que defensin la construcció d'una organització municipal no jerarquizada en termes de gènere					
Acció	Responsable	2018	2019	2020	2021
A13.1.	BSO				

Objectiu 14: : Fomentar la presència de dones i homes en àrees subrepresentades per trencar la segregació horitzontal					
Acció	Responsable	2018	2019	2020	2021
A14.1.	RRHH				
A14.2.					

EIX 2. EDUCACIÓ FORMAL, FORMACIÓ CONTÍNUA, PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL I LABORAL

Objectiu general: Foment de la coeducació i promoció d'igualtat d'oportunitats, així com la revisió crítica als tabús i estereotips sexistes

Objectiu 15: Sensibilitzar la comunitat escolar per al desenvolupament efectiu, i de manera generalitzada i estructurada, de tallers associats al concepte de gènere i problemàtiques associades					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A15.1.	ENS JOV BSO				
A15.2.					
A15.3.					
Objectiu 16: Promoure la coeducació a l'àmbit familiar					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A16.1.	ENS				
Objectiu 17: Treballar la perspectiva de gènere de manera transversal a les formacions adherides als diferents serveis i projectes adscrits a l'Ajuntament de Tortosa per afavorir que arribi a una major part de la població de Tortosa					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A17.1.	PRO ENS JOV BSO				
A17.2.					
A17.3.					
A17.4.					

Objectiu general: Fomentar l'elecció d'estudis i treballs sense condicionaments i estereotips sexistes

Objectiu 18: Vetllar perquè el material educatiu i les campanyes adreçades a la infància i l'adolescència no continguin connotacions sexistes					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A18.1.	ENS BSO				
Objectiu 19: Promocionar l'elecció d'estudis i del futur professional del jovent sense connotacions sexistes					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A19.1.	ENS				

Objectiu general: Millorar, qualitativa i quantitativament, l'ocupabilitat de les dones

Objectiu 20: Evitar la segregació vertical, fomentar l'ocupabilitat i la igualtat d'oportunitats de les dones					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A20.1.	PRO-CFO JOV				
A20.2.					

EIX 3. BENESTAR SOCIAL I QUALITAT DE VIDA

Objectiu general: Impulsar mesures que contribueixin al benestar de les dones i el seu accés als recursos socials

Objectiu 21: Consolidar una millora dels beneficis socials i recursos públics de protecció social adequada a les necessitats reals de la ciutadania i no supeditada a actuacions puntuals i presencials					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A21.1.	BSO INF				
A21.2.					
A21.3.					
Objectiu 22: Difondre de manera efectiva els serveis, els programes i les activitats que tinguin com a destinataris principals les dones, especialment aquelles que es trobin en situació de vulnerabilitat i discriminació múltiple					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A22.1.	BSO COM				
A22.2.					

Objectiu general: Analitzar les necessitats de salut de les dones de Tortosa i treballar de manera conjunta i coordinada per orientar i oferir informació al respecte

Objectiu 23: Treballar de manera conjunta i coordinada amb el l'equip Tècnic de Relació (salut comunitària) per orientar i oferir informació a les necessitat de salut de les dones de Tortosa					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A23.1.	BSO JOV ENS				

Objectiu general: Promoure la conciliació de responsabilitats personal, familiar i professional

Objectiu 24: Conèixer i millorar les mesures de conciliació					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A24.1.	RRHH-SINDICATS COM				
A24.2.					
A24.3.					

EIX 4. ESPAI URBÀ, MOBILITAT I HABITATGE

Objectiu general: Incloure la perspectiva de gènere en el disseny, la planificació i l'ús dels espais i equipaments de la ciutat de forma que es tinguin en compte les seves necessitats i interessos

Objectiu 25: Treballar la perspectiva de gènere a l'Espai Tècnic de Relació (espai públic)					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A25.1.	BSO SER				

Objectiu 26: Adaptar l'espai a la necessitat de les dones i integrar la perspectiva de gènere en el

disseny i planificació de carres, places i equipament públics					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A26.1.	SER IMA SAC CUL				
A26.2.					

EIX 5. CULTURA I ESPORT

Objectiu general: Fomentar la realització d'activitats culturals no sexistes i lliures d'agressions sexuals

Objectiu 27: Detectar i suprimir continguts sexistes i estereotips de gènere en tradicions i manifestacions artístiques i culturals de la ciutat i els barris de Tortosa, i potenciar la presència de les dones en la promoció de totes les activitats culturals programades					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A27.1.	ESP				
A27.2.	CUL				
	FES				
	FIR				
Objectiu 28: Sensibilitzar al voltant de les situacions abusives contra la dona en festes majors					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A28.1.	FES				
	JOV				

Objectiu general: Reconèixer i valorar les activitats culturals orientades a les dones i visibilitzar, difondre i promoure la creació artística i intel·lectual de les dones

Objectiu 29: Potenciar i visibilitzar les aportacions de les dones en el progrés de la societat					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A29.1.	CUL BSO				
A29.2.					

Objectiu general: Seguiment del pla de promoció de l'activitat física entre les dones

Objectiu 30: En el marc del Pla de promoció de l'activitat física de Tortosa, ampliar les accions previstes orientades a aconseguir l'equilibri entre homes i dones en aquest àmbit					
Acció	Responsable	2018	2019	2020	2021
A30.1.	ESP				
A30.2.					
A30.3.					
A30.4.					
A30.5.					
A30.6.					

EIX 6. IMMIGRACIÓ

Objectiu general: Actualització del Pla d'atenció a la diversitat cultural en temes d'igualtat d'acord a les necessitats canviants de la societat

Objectiu 31: Disposar de dades actualitzades i adaptades a les necessitat de les dones

immigrants avui en dia i actuar d'acord a elles					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A31.1.	DIC ENS				
A31.2.					
A31.3.					

EIX 7. ACCIONS CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Objectiu general: Fomentar la col·laboració i compenetració entre els diferents serveis vinculats a l'ajuda i suport a la dona

Objectiu 32: Garantir la intervenció integral i el treball en xarxa i cooperatiu de tots els serveis i les institucions en el marc del protocol d'eradicació de la violència masclista					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A32.1.	BSO JOV POL				
A32.2.					
A32.3.					

Objectiu general: Ampliar els serveis i el coneixement en la societat dels serveis de lluita i atenció a la violència masclista presents a Tortosa

Objectiu 33: Implicar al màxim els serveis presents en el territori i a la ciutadania per tal d'afavorir la identificació precoç i la intervenció en casos de violència masclista					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A33.1.	BSO JOV POL				
A33.2.					
A33.3.					
A33.4.					
Objectiu 34: Potenciar i ampliar l'abast de les formacions i els serveis proporcionats des del SIAD per a la intervenció en casos de violència masclista					
Acció	Responsables	2018	2019	2020	2021
A34.1.	BSO JOV POL				
A34.3.					
A34.4.					

Implementació

El present Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa esdevé una proposta pendent d'aprovació i verificació per a la seva implementació final per part de la comissió responsable del seu compliment. Aquesta, encapçalada per una persona responsable del consistori, esdevindrà l'òrgan responsable de la seva implementació, seguiment i avaluació final d'acord a les pautes aquí descrites.

Per tal d'orientar-ne la planificació operativa, es recomana la revisió i verificació dels objectius, actuacions, tipologia, indicadors, àrees responsables i calendari genèric previst i afegir, si s'escau, nous ítems que permetin assolir els objectius generals marcats. Addicionalment, abans de la seva implementació i en un període màxim de dos mesos a partir de l'aprovació formal del present document, es recomana que les àrees implicades estableixin un calendari de dates concret, factible i viable, i assignin els recursos humans i econòmics necessaris per actuacions previstes a ser implementades. Un resum operatiu que implicarà la definició específica de la següent informació adjunta a cada acció:

Periodicitat:

- **Puntual:** finalitza un cop finalitzada l'acció establint-se una data límit (caldrà identificar les dates o mesos concrets en què tindrà lloc)
- **Permanent:** acció que cal executar durant la vigència del Pla
- **Anual:** acció que té lloc una vegada a l'any

Agents: personal responsable de garantir-ne l'execució. Es podran descriure agents a tres nivells:

- **Responsable de dur a terme l'acció** i seguirà l'avaluació a través de la interlocució amb les parts que en contribueixen a l'assoliment
- **Qui intervé** i persones que per la seva responsabilitat o expertesa contribueixen a assolir l'acció
- **Col·lectiu destinatari** on recau l'acció.

Recursos i pressupostos: s'assignen els recursos econòmics, de persones i d'altres per dur a terme les accions

Seguiment i avaluació final

La necessitat de realitzar una avaluació amb perspectiva de gènere radica en la necessitat d'obtenir informació i dades que permetin conèixer en quina mesura les actuacions que s'han portat a terme han contribuït a pal·liar les situacions de desigualtat i, en el present Pla de polítiques de dones, a mitigar els aspectes a millorar. D'aquesta manera, les dades que es recolliran permetran analitzar l'evolució de les desigualtats identificades en el diagnòstic, el grau d'assoliment dels objectius, així com l'eficiència i eficàcia de les mesures que s'han posat en marxa, els recursos finalment utilitzats i la seva sostenibilitat i viabilitat en un futur. En resum, els objectius de fer una avaluació del Pla de polítiques de dones aquí presentat seran:

- Valorar el grau de compliment del Pla
- Detectar les debilitats i fortaleces de l'estratègia política
- Analitzar i revisar les metodologies i els processos desenvolupats
- Valorar l'impacte sobre la igualtat de dones i homes al municipi.

Tal i com està descrit a la planificació d'actuacions i temporalització realitzada prèviament, es preveu que la comissió responsable del compliment del Pla creada a tal efecte per a la gestió i transversalitat del present Pla de polítiques de dones de l'Ajuntament de Tortosa (2018-2021) que porti a terme una revisió de les actuacions desenvolupades de manera anual d'acord als moments d'avaluació següents :

Al llarg del procés d'implementació: Seguiment



El seguiment del procés d'implementació preveurà una anàlisi quantitativa i qualitativa de cadascuna de les actuacions i els objectius que s'estan avaluant. L'anàlisi quantitativa es basarà en estadístiques i oferirà dades que ens informaran sobre la situació de les dones i els homes a la població de Tortosa i, l'anàlisi qualitativa, obtinguda a partir d'entrevistes, grups de discussió i anàlisi de les persones implicades, ens permetrà interpretar i conèixer el significat de les dades presentades. Per a la seva sistematització es tindran en compte els indicadors assenyalats en cadascuna de les actuacions descrites, així com els canvis que sobre aquests s'hagin produït d'acord als aspectes de millores identificats a la diagnosi. Fruit d'aquesta revisió, es plantejaran o formularan noves actuacions, calendaritzacions o assignacions pressupostàries.

El seguiment i l'avaluació final del Pla de polítiques de dones requerirà el seguiment de la transversalitat de gènere a partir de les funcions següents a desenvolupar per part de la comissió encarregada del compliment del Pla.

1. Definició i recollida prèvia de la informació a analitzar

Es recomana avaluar el compliment de cada acció d'acord a l'anàlisi de les següent variables incorporades a cadascuna de les actuacions previstes, i que hauran de ser analitzades pels departaments i/o persones implicats en la seva execució:

FITXA DE SEGUIMENT	
Identificació de l'acció	
Objectiu general	
Objectiu específic	
Acció	
Persones responsables	
Desenvolupament de l'acció	
Compliments dins del termini d'execució	
SÍ NO	
Resultats dels indicadors	
Recursos invertits - Humans	
Recursos invertits - Econòmics	
Grau de compliment de l'acció	
Alt – Mitja – Nul – Baix	
En cas de no desenvolupar-se l'acció, especifiqueu el motiu	
RRHH / manca recursos materials / manca de temps / manca de participació / descoordinació departaments / desconeixement desenvolupament / altres motius (especificar)	
Incidències en el desenvolupament de l'acció	
Dificultats i obstacles	Solucions adoptades
Propostes de millora	Pautes per a la continuïtat de l'acció
Observacions	

2. **Recepció de la informació** dels departaments responsables en l'execució de cadascuna de les accions
3. **Anàlisi i valoració de la informació** recollida d'acord a tres ítems bàsics a avaluar: els indicadors, la temporalització i el pressupost assignat. Identificació de les desviacions pressupostàries o de calendari per a cadascuna de les accions.
4. **Formulació de propostes de millora**, reformulació d'accions o suggeriment de modificació o de recomanacions per a una acció futura per garantir o millorar els resultats obtinguts.
5. **Confecció de l'informe de seguiment**

Després de cada avaluació del Pla de polítiques de dones aquí presentat, i amb les dades respecte el grau de consecució dels objectius proposats en la fase inicial del Pla, es donarà per conclòs el resum de dades en aquelles variables on els resultats hagin estat positius. De no ser així, es promourà la seva reformulació, el redisseny d'accions i l'avaluació posterior del projecte.

Al final del període d'execució: avaluació final

Desembre 2021

Finalitzada la vigència del present Pla de polítiques de dones, es recomana una avaluació final d'acord a la verificació dels ítems recollits i analitzats a les sessions de seguiment i avaluació realitzades. Aquesta avaluació final implicarà l'elaboració d'una memòria final que analitzarà el compliment de cadascuna de les actuacions descrites i l'impacte final dels objectius generals i específics.